

LE A MATIU NA SËB A YESU 'YER NUÇ

I A Yesu Kırıśito sääkpämïne nı nyă, wu yin a Nää David nı Abraham bal pç,

II Abraham le ı Isaakı sää, ka Isaakı mı ı Jekob sää, ka Jekob mı dőç ı Juda sää nı a wu yeeṛ,

III ka Juda mı ı Perejı nı Jera sää, ka ba ma di Tamar, nı Perejı na ı Hejoron sää, ka Hejoron mı ı Aram sää,

IV ka Aram mı ı Aminadab sää, ka Aminadab mı ı Nason sää, ka Nason mı ı Salmon sää,

V ka Salmon mı ı Boajı sää, ka a wu ma di Worahab, ka Boajı mı ı Obed sää, a wu ma le Wuruf, ka Obed mı ı Jesı sää,

VI ka Jesı mı ı a Nää David sää. David le ı a Solomon sää, ka a wu ma dőç ı a Yurya pç.

VII Ka a Solomon mı ı Wurehobom sää, ka Wurehobom mı ı Abija sää, ka Abija mı ı Asa sää,

VIII ka Asa mı ı Jehosafatı sää, ka a Jehosafatı mı ı Jehoram sää, ka Jehoram mı ı Yujiya sää,

IX ka Yujiya mı ı Jotam sää, ka Jotam mı ı Ahajı sää, ka Ahajı mı ı Hejikiya sää,

X ka Hejikiya mı ı Manase sää, ka Manase mı ı Amon sää, ka Amon mı ı Josiya sää,

XI ka Josiya mı ı Jekoniya sää, nı a wu yeeṛ a sçö 'lɔ ban bar a ba tēe tı chen tı kpıere Babilon tēe.

XII Ban wa tı be a Babilon tēe pç, Jekoniya le ı a Sealtiel sää, ka Sealtiel ı Jerubabel sää,

XIII ka Jerubabel mī ı Abiud sāa, ka Abiud mī ı Eliyakim sāa, ka Eliyakim mī ı Ajor sāa,

XIV ka Ajor mī ı Jadək sāa, ka Jadək mī ı Achūm sāa, ka Achūm mī ı Eliud sāa,

XV ka Eliud mī ı Elīyajar sāa, ka Elīyajar mī ı Matan sāa, ka Matan mī ı Jekōb sāa,

XVI Jekōb mī le ı a Josefu sāa na ı Mēer sure 'lō le ı a Yesu ma, a Yesu nyā le ı a Nū-iraa.

XVII An yi Abraham tī ta a Nāa David, a Yesu sāakpāmīne ı naa pie nī anaar, an yi Nāa David tī tān a sōc 'lō a ba dōdōmōsī na nyōor ba chiin a Babilon wer pō ba mī ı naa pie nī anaar, an le yi a ba gbāgbaar ifu a Babilon wer pō tī tān a Nū-iraa a ba mī ı pie nī anaar.

XVIII Nūtō le a Yesu Kūrisito dōcfu yele tu. A wū ma Mēer ḥmaan na Josefu baraa tīche baa kul taa sere ε, ka Nāaŋmīn Sīe vē ka wū tara pūc.

XIX A wū baraa Josefu na ı nitor jūu, ba būrcō ika wū su wū vī nūycō pō ε, ka wū tīer ika wū sōol bar wū jomm.

XX Wūn wa tīer a yele nyā maalfu, ka a Nāaŋmīn malaka wa a wū sē jān pō wa 'yer, "Josefu, David bie, ta joro dābāe ika fu de a Mēer ka wū ı a fu pōc ε, a bie na be a wū pūcm yin a Nāaŋmīn Sīe kрēc pō.

XXI Wūn dōon dabile ka fu na būlc a wū yuor Yesu, 'lō le na faa a wū nūbe yin a ba yeldēbe pō."

XXII Anyā a jaa ı naa ka a wiil a sī Soro 'yerbie wūn dōo 'yer tu a wū 'ye'yere pō ı yelmāe,

XXIII "Nyē a pōcsarbile na tara na pūc dōc dabile, ban 'yōon a wū yuor Emanuwel," (*Isaiya 7:14*) a par le, Nāaŋmīn ben a sī sē.

XXIV Josefu na wa jec a gõc pø, wu in a le jaa a Nãajmün malaka na 'yer ika wu i. Ka wu de a Mæer ka wu i a wu pøc,

XXV tiche baa lœ sõc ë, ti tän a sõc 'lœ won døc a dabile, na wu 'yõc a wu yuor Yesu.

II

I Yesu ban wa døc Betulehem tée a Judiya paal pø a Nãa Herød sõc, yë dëme yin be a Jerusalem sapar wa,

II na ba wa suro, "Nyine le a bie be ban døc ka wo i a Juu nibe nää? Si nyé naa a wo ñmerbir a sapar ika si wa puor wu."

III A Nãa Herød na wa wõ a le wu puw sõc naa, ka Jerusalem niycç puor mi sõc,

IV be le wu buol a Juu nibe boorlo nubere ni a nee wiwiilbe suur buorø ika wu bõc a jie 'lœ ban na døc a Ni-iraa.

V Ka ba 'yer kú wu, "Betulehem na be Judiya, le le a Nãajmün 'ye'yer dôc seb bin,

VI 'Fõu Betulehem na be a Judiya paal pø, fõu le i jaa puurbile a Juda kpæn dëme pø, fu pø le a kpëc suç na yi kaara a n nibe Isûral.' " (*Mika 5:2*)

VII Be le ka Herød sool buol a yë dëme bala suur ba a sõc 'lœ a ñmerbir na pur wa.

VIII Be le wu tara ba chiin Betulehem ti 'yer, "Yi chen ti yobø a bie kaa ne ne, yin wa nyé wu yi lïeb wa 'yer kú ma ka n mi chen ti puor wu."

IX Ban wa chel a nää 'yer baar, ba yin lo a sør chiine, a ñmerbir 'lœ ban nyé a sapar de ban nie ti ara a jie 'lœ a bie na be.

X Ban wa nyε ka a ηmεrbir ara nõc kpe ban cœy jaa.

XI Ban kpe a yir pɔ, ba nyen a bie nı a wu ma Mæer, na ba gbur dumo puor wu. Be le ba tū a ba wuor pɔ ir kofusi na i selma, nyinyibı kāa nyuu nõc nı kānyuu ala ban buɔlɔ simura ku wu.

XII Tiche Nāaŋmın dõc kpāa ba a jān pɔ, ika ba ta le hεb chen a Nāa Hεrōd sε ε, ka ba tu jiyo kul a ba tēe.

XIII A yε bɔɔnbɔ na wa chen baar, a Nāaŋmın malaka wan Josefu sε jān pɔ wa 'yer ku wu, "Vaa ir 'mɔc a bie nı a wu ma, na fu jo chiin be Ijipitı wer pɔ, na fu tı be a be wa tı tān a sɔc 'lɔ in na 'yer ku fu, bojuu a Hεrōd nı a wu nıbe buɔrɔ na a bie kufu."

XIV Ka a Josefu ir 'mɔc a bie nı a wu ma a tāscɔ bān jo chiin be a Ijipitı.

XV Be le wu tı jāne tı tān a sɔc 'lɔ a Nāa Hεrōd na wa kpi. A yelsı anyā i naa le ka a na i yelmāε ika a le a si Soro 'ye'yerε na dõc 'yer ika, "Ijipitı pɔ le in buɔl a n bie yin." *(Hosea 11:1)*

XVI A Nāa Hεrōd na wa bɔɔn ika a yε dẽme banyā na yi a sapar bel wu naa a suur kpe wu a wu 'yer ku a wu sojası ika ba chen tı ku dabile jaa na be a Betilehem na ta yuom ayi bi na ba ta sere ε, yi a sɔc 'lɔ jaa wuor bɔɔn yi a yε bɔɔnbɔ sε.

XVII A le jaa a Nāaŋmın 'ye'yerε Jeremiya na dõc 'yer i yelmāε,

XVIII "Ba wõn kokɔr be a Wurama tēe pɔ, kɔyiel nı wuor kpāen, Wurachel le kõnõ a wu bibiir 'yɔc. Ba kpi na, waa le buɔrɔ 'maalfu ε bojuu baa le chene go ε." *(Jeremiya 31:15)*

XIX Hərəd na wa kpi, Nāaŋmın malaka wan Josefu sĕ be a Ijipitı jān pō wa 'yer,

XX "Vaa ir 'mōc a bie nı a wu ma na fu chiin a Isıral wer pō, a bala na dōc buɔrc a bie kufu kpi naa."

XXI Josefı vaan ir 'mōc a bie nı a wu ma chiin a Isıral wer pō.

XXII Tıche wuŋ wa wō ika Archelaus le di a nāa a Judiya a wu sāa kūu puor, wu joro na dābāe ika wu le chen a be. Ka a Nāaŋmın wa kpāa wu a jān pō ika wu chen be Galilee paal pō.

XXIII Be le wu chen Najareti tı kpıere a be, ka a le Nāaŋmın 'ye'yerę na dōc 'yer i yelmāe, "Ban buɔl wu naa Najareti nıre."

III

I Sōc kōc le a Jōon kōsuor muɔlc a Judiya moğćc pō

II 'yerę, "Yı lıeb a yi befı, a Nāaŋmın nāalōu ta na."

III Jōon nyā 'yer le a Nāaŋmın 'ye'yerę Isaiya dōc 'yer a wu 'yer, "Kökör kōc le gōnō 'yerę be a moğćc pō, chɔor a sı Soro sor, maal a wu sōbie ka a tor." *(Isaiya 40:3)*

IV Nyɔɔma kɔɔlu fuu le Jōon ma su tı de gān a lūn a sıe. Soor ni sıkāa le i a wu bɔdiir.

V Niyɔɔ yin a Jerusalēm ni Judiya chiine a wu sĕ ni a bala na yi a Jordan man koor.

VI Ba woro naa a ba yeldębe tı wu suoro ba a Nāaŋmın kōc be a Jordan man pō.

VII Jōon na wa nyę a Faraseemine ni a Saduseemine na waara a Nāaŋmın kōc sofı jie,

ka wu 'yer ku ba, "Yin waa bibiir, an n 'yer ku yi ika yi jo yi a Nāaŋmīn suur na waara mō?

VIII Yı v̄e ka a yi le befu wiil ika yi l̄eb a yi t̄er.

IX Yı ta chene ŋmara jir 'yōn yi māe ika, 'Abraham le i a s̄i sāa ε.' N 'yere na kōrō yi ika Nāaŋmīn na tōn maal a kōsibē anyāna ka a l̄eb i a Abraham bibiir.

X A 'lar d̄oł a t̄e p̄ilem gu a ŋmaafu, t̄e jaa ba wa wōnō wō sōn ε ban ŋmaa wuñ l̄ob 'yōc būu p̄o.

XI "Maa 'l̄o suoro yin n̄i kōc ka yi na l̄eb a yi befu, t̄iche n̄ire āsuñ na tara kpēc gar ma ben a n puor waara, a wu nafoor gba ba s̄ee ika n tuo ε. 'l̄o le na de a Nāaŋmīn S̄ie n̄i būu son yi.

XII A ŋmayelaa ben a wu nūu p̄o, ka wu na yiel a mōi a vafu jie na wu kpaar a bie 'yōc a boor p̄o t̄i chom a s̄ōsōr n̄i būu 'l̄o na ba tara kp̄infu bar."

XIII Yesu yin a be a Galilee chen a Jordan man p̄o, ka a Jōon na t̄i so wu a kōc.

XIV Jōon ba ta buɔrō ika wu so wu ε, na wu 'yer fōu le s̄ee ika fu so ma t̄iche ka fu le wa a n s̄e go?

XV T̄iche ka Yesu 'yer ku wu, "V̄e ka a i a le a p̄ōpānyā, a v̄iel na ika s̄i i a le jaa Nāaŋmīn na buɔrō." Ka Jōon s̄o le a Yesu na 'yer.

XVI A le wuñ wa so a Yesu a kōc baar, a wu yi a kōc p̄o, a s̄ōc 'l̄ōnō le wu nyε a saaju na yuo a wu nyε a Nāaŋmīn S̄ie na kaara ŋmamkaar suu wa mar a Yesu ju.

XVII T̄i a kōkōr yi a Nāaŋmīn s̄e a saaju 'yere, "A anyāna le i a n binōnāa ka a n 'yōc ma 'maa n̄i wu."

IV

I A Nāaŋmīn Sīe tara na Yesu kpēn a mōgōo pō, ka a tū tī bēer wō kaa.

II Waa di bon jaa ber lūjaayi nī tāsōo gbulo lūjaayi ε, ka kō kpe wō.

III A 'yer ku wō, "Ala i fōu le a Nāaŋmīn Bie, 'yer ku a kūsībe a nyāna ka a līeb bōdiir."

IV Tīche ka Yesu 'yer ku wō, "A sēb a Nāaŋmīn gān pō ika, bōdiir tēe kō tōo ku nīre nyevor ε, tīche 'yerbir jaa na yi Nāaŋmīn nēe pō." (*Mosesi Gāma Na Tu Anū 8:3*)

V A bēer kaa sōo le tara won don a Jerusalēm, tī wiil wō a puorfū jie na do gar a jaa,

VI tī 'yer ku wō, "Ala i fōu le a Nāaŋmīn Bie, oo lo a tēe. A sēb ika, won vēn ka a wō malakasi gu fu na ba nyōo fu nī a ba nuur ka fu gber ku njme kūsūr ε." (*Yiel Gān 91:11, 12*)

VII Ka a Yesu mī 'yer ku wō, "A mī sēb a Nāaŋmīn gān pō ika, ta bēer a yi Nāaŋmīn kaa ε." (*Mosesi Gāma Na Tu Anū 6:16*)

VIII A tū le tara won don tōo ju tī wiil wō a nāa di jiir a jaa na be ka a wer pō, na a bōvīelsi le an be.

IX Ka wō 'yer ku wō, "In ku fu naa anyāna a jaa, ala i fu gbur dumo puor ma."

X Yesu 'yer ku wō, "Fōu Satan nyā tōo yi be. A sēb a Nāaŋmīn gān pō ika, a sī Soro Nāaŋmīn tēe le a sēe ika yi puoro na yi tōnō kōro a 'lō tēe." (*Mosesi Gāma Na Tu Anū 6:13*)

XI A tū bar won tī chen, tīche ka a Nāaŋmīn malakasi wa sōo wō.

XII Yesu na wa wō ika ba nyōon Jōon na ba pōo, wō chen Galilee.

XIII Wu yin Najareti na wo tı kpierę be a Kabenahum a man nee be Jebulun nı Naftalı wer po.

XIV Ka a le jaa a Nāaŋmın 'ye'yerę Isaiya na dőc 'yer ı yelmāe,

XV "Jebulun wer, Naftalı wer, a man sör a Jordan man gōon. Galilee be a nıyor na kpierę.

XVI A nıbe na dőc be libe po nyen chāa, nıbe bala na ba dőc tara nyevur Nāaŋmın po e, nyen Nāaŋmın chāa kpex."

(Isaiya 9:1, 2)

XVII A sōc 'lēnō Yesu piel na wo muɔlo 'yerę, "Yı lıeb a yi befo a saaju nāalōu ta na."

XVIII Yesu na wa de a Galilee man gogoro lana, wo nyen yeer ayi Simon ban buɔlo Pita nı a wo yebə Andiru na loɔro loyaar 'yōonō a kőo po. Ba dőc ı jānyɔɔrbə.

XIX Ka wo 'yer ku ba, "Yı turo ma, n v̄ naa ka yi nyɔɔrɔ nıbe 'yōonō a Nāaŋmın nāalōu po."

XX Ka ba tőc tāe a loyaarsı bar tı na ba turo wo.

XXI Won le yi a be chiine, wo le nyen yeer ayi, Jemesı na ı Jebedee bidaba naa a wo yebə Jōon ka ba be a gboro po nı a ba sāa Jebedee, maala a ba loyaarsı ka wo buɔl ba.

XXII A ba tőc tıe a gboro bar nı a ba sāa tı turo wo.

XXIII Yesu yōn a Galilee wile ba a lōɔfı jiir tı muɔlo a Nāaŋmın nāalōu 'yer nōc tı sāana nıre jaa baal.

XXIV Ka a wo yele yaar a Siriya ka ba tara a baalsı ba jaa waan a wo s̄e, bala a baalsı nı āgān ɔbə na nyɔɔ, bala na tara a sıdebe, banyā baal

tāanaa na nyōcō nī gberfu jaa buro, ka wō sāa a ba baalsı.

XXV Niyōcō yin Galilee, nī Dekapolisı, nī Jerusalem, nī Judiya nī a Jordan man gōon wa turo wō.

V

I Yesu na wa nyē a niyōcō, wō don tōc ju, wōn wa tī jē baar ka a wō poturbo wa a wō sē.

II A wō piel wile ba 'yerę,

III "Püpəl le kō a yin banyāna na ba tara bon jaa ε, tī buorō le a Nāaŋmın na buorō. Yin le so a saaju nāalōo.

IV Püpəl le kō a yin na kōnō, Nāaŋmın na 'maan a yī nyāa.

V Püpəl le kō a yin na siir a yī māe. Nāaŋmın na kō ban bon jaa na be a wer pō.

VI Püpəl le kō banyā kō nī kōnyūur na kpę yeltorsı jūu, ban tī naa.

VII Püpəl le kō yin banyā na kaara nīre nībaal, Nāaŋmın mī na kāan a yī nībaal.

VIII Püpəl le kō banyā na nō Nāaŋmın sıre, nī a ba nyāa wō jaa, bala le na nyē Nāaŋmın.

IX Püpəl le kō banyā na buorō nyā'maar, ban buorō ban Nāaŋmın bibiir.

X Püpəl le kō yin bala nībe na ge yeltorsı jūu, yin le so a saaju nāalōo.

XI "Püpəl le kō yin a sōo 'lo nībe na turō yī, na ba gere yī, tī ȳmara jirsı 'yerę 'yer dębe 'yōonō yī, a maa jūu.

XII Yī tara püpəl, a yī sāyar berma naa a saaju, le nī wō ju le ba dōc ge a Nāaŋmın 'ye'yerbe na dōc be be.

XIII “Yı kaara fika nyaar a wer pō, tiche a nyaar nōč wa baar, ḥmīne ban le ı wō ka wō le nōmō go? A maa le tara tōnō ku bon jaa ε, ba ma kpaar bar ka nūbe neere nī gbεε.

XIV “Yı kaara fika chāa a wer pō. Yir ban me tōč ju kō tōč sōč ε.

XV Nūre maa chōm fātīn de pię pōč ε tiche wō ma bin a kuorgbe ju ku chaar yōč nūre jaa a yir pō.

XVI Le nī wō ju mī le, yin le ı chāa a yi taaba sē, ka ba na nyε a yi tōvīelsi na ba pεε a yi Sāa Nāaŋmīn na be a saaju.

XVII “Yı ta tīer ika n wan ika n wa sōč a nēbināa būi, a Nāaŋmīn 'ye'yerbe wiilfū bar ε, n ba wa ika n wa sōč yaa bar ε, n wan ika n vē ka a ı yelmāe.

XVIII Yelmāe le n 'yere kurč yi, ika a saaju nī a wer ba wa baar ε, a sebir bile bō'yen gba kō ir a nēbināa pō ε, tī ta a le yele jaa na ı yelmāe.

XIX A le jūu, nūre jaa wa sōč a nēbinsi anyāna āsūč jaa tī wiil a wō taaba ka ba mī maala a le, na īn a bile a saaju nāalōč pō, tiche nyā jaa na maala tī wile bamīne ka ba mī maala a le, na īn kpēε a saaju nāalōč pō.

XX N 'yere na kurč yi, a yi yeltorsi ba wa tī gar a nēe wiwiilbe nī a Faraseemīne ε, yin ba be na wa kpε a saaju nāalōč pō ε.

XXI “Yı wōn ban dōč 'yer ku a sı sāakpāmīne, ‘Ta ku nūre ε,’ (*A Yifū Gān 20:13*) nūre nyā na ku nūre na nyen 'yer tōčrfū.

XXII Tiche n 'yere na kurč yi, ala ı fo nyen na yεbe suur, wōn nyen 'yer tōčrfū, ala ı fo tōn yεbe na nyen 'yer tōčrfū a nūberε niem, fōč wa 'yer nūre ika, jōl nyā, na kpēn a būu dagel 'lō pō.

XXIII “Ala wa i fu waara nı naa a fu kufu, a Nääñmin bɔɔr lofu jie na fu wa t̄ier t̄ ika f̄oɔ nı a yebə tara na 'yer,

XXIV bar a fu bon a Nääñmin bɔɔr lofu jie t̄ l̄eb chen t̄i 'maal a fu yebə t̄i p̄aa wa de a fu bon ku a Nääñmin.

XXV “An i yin nı a yi s̄an suɔ le chiine a 'yer t̄ɔɔrfu jie, yi mulo wu a sɔr pɔ, ka le ba le ε, won de yin 'yɔɔ a 'yer t̄ɔɔrɔ nūn pɔ, ka wu de yi ku a nūcɔraa ka wu m̄i pɔɔ yi bar.

XXVI Ala be a le, faa be na wa yi ka f̄oɔ ba wa yab a s̄an baar ε.

XXVII “Yi dɔɔ wō ban 'yer ika ta gān n̄ire pɔɔ b̄i s̄ire ε. *(A Yifɔ Gān 20:14)*

XXVIII T̄iche n 'yere na kurɔ yi, n̄ire nyā jaa na wa kaa pɔɔ jaa t̄ai t̄i buɔrɔ na gān wu, a n̄ire 'l̄o gān wu naa a wu t̄ier pɔ.

XXIX Ala i a fu nūsɔɔ n̄ibir v̄e naa ka fu i yelbier, 'loo wu bar, a fu āgān lōboor āsɔɔ na ba be be ε, sa naa a fu āgān wu jaa na kpe būu pɔ.

XXX Ala i a fu nūsɔɔ nūu m̄i le v̄e ka fu i yelbier ε, ηmaa wu 'l̄o bar, a fu āgān lōboor āsɔɔ na ba be be ε, sa naa a fu āgān wu jaa na kpe būu pɔ.

XXXI “A m̄i dɔɔ 'yer ika, n̄ire nyā jaa na t̄or a wu pɔɔ bar, wu ku wu a pɔɔ bar gān. *(Mosesi Gāma Na Tu Anūu 24:1)*

XXXII T̄iche n 'yere na kurɔ yi ika, n̄ire nyā jaa na t̄or a wu pɔɔ bar, ala baa i wu s̄ene naa ε, v̄en ku i s̄esēne, n̄ire nyā jaa na kul a pɔɔ 'l̄o m̄i i n̄s̄esēne.

XXXIII “Yi m̄i le wōn ban dɔɔ 'yer ku a s̄i s̄āakpāmīne, ‘Yi taa s̄ōɔnɔ a nee 'l̄o yin p̄ol 'yɔɔ a yi m̄ae ε, t̄iche yi tara a le yin p̄ol 'yɔɔ a s̄i Soro.’

XXXIV Tiche n 'yere na koro yi, yi ta po jaa ε, yi ta pōn a saaju gba ε, bojūu Nāanjmīn jaa jie le,

XXXV bū a wer ju, a wu gber dōlfu jie le bū Jerusalem ε, bojūu be le a Nākpēē kpierε.

XXXVI Ta pōn a fu ju ε, fu kō tō vē ka a fu jukōol āsōo pei bū sōb ε.

XXXVII Yi vē ka a yi ū i ū ka a yi kai i kai, bon 'lō na gar a nītō yin a deer sōo sē.

XXXVIII "Yi dōo wō ban 'yer ika nībir na yāan nībir sān, ka nyūm mī yaa nyūm sān. *(A Yifo Gān 21:24)*

XXXIX Tiche maa 'yere na koro yi, ta pii a nīre 'lō na sōo fu sōr ε. Tiche nīre wa 'ma fu a tokpal nyā po, līeb a nyā le 'yōo wu.

XL Ka nīre wa buorō ika wu sēb fu nāa yir tī de a fu fuu, ku wu a 'lō fūn su, na fu yaa a pūom bon pūo wu.

XLI Nīkpēē wa fir fu ika fu de a wu tuor tuo chiin niem bālāa, tuo chiin teer jaa.

XLII Ku nīre jaa na sōor fu, ta mōo nīre nyā mī na buorō ika wo pēe a fu bon ε.

XLIII "Yi wōn ban dōo 'yer ika, yi nō a yi tō sōo tī 'laar a yi dōsōo. *(Mosesi Gāma Na Tu Ata 19:18)*

XLIV Tiche maa 'lō 'yere na koro yi, nō a yi dōdēme tī sōorō Nāanjmīn koro a bala na gere yi,

XLV ka yi na i Nāanjmīn bibiir bojūu 'lō le ma vē ka a mōtōo pur 'yōo a nīdebe nī a nīsōn tī na wu ma vē ka saa wa 'yōo a bala na tor nī a bala na ba tor ε.

XLVI Yīn nō a bala na nō yi tēs, bo sāyar le yīn nyē? A lōpodierbe maa mī i a le bū?

XLVII Yïn ma puoro a bala tæe na i a yi nïbe, bo tõnõ le be be? A bala na ba i a Juu nïbe ε, maa mi i a le bii?

XLVIII Yï i nïmin a le a yi sãa Nääajmïn na be a saaju kaar.

VI

I "Yï bõonõ sñ, na yi taa muçlo a yi yeltorsı a nïbe niem ε, ka ba na bõon ε, yïn wa ire a le, yi kõ nyε sãyar a yi sãa Nääajmïn na be a saaju sñ ε.

II "A le jïu, fõu wa de bon ku nïre na ba tara ε, ta vë ka nïbe bõon ε, fika le a neer ayi dëme na ma maala a lõofu yie ni a tën põ ε, ka nïbe na pëe ba ε. Yelmäe le n 'yere kõro yi ika, bala nyen a ba sãyar baar.

III A le jïu, fõu wa de bon ku nïre na ba tara ε, ta vë ka a gubaa nñu bõon a bon 'lõ a nûsõ na maala ε,

IV ka nïre ta bõon a bon fun maala ε, tiche a fu Sãa Nääajmïn na nyere yelsõolsı na ku fun a sãyar.

V "Yïn maa wa suorø a Nääajmïn, yi ta ma kaara a neer ayi dëme kaar ε, ba ma nõn ika ba puoro a lõofu yie põ, ni a têbere põ, ni a sochara põ, ka nïbe na nyε ba. Yelmäe jaa le n 'yere kõro yi, ika ba nyen a ba sãyar baar.

VI Tiche fõu maa wa suorø a Sãa Nääajmïn nyã sun ba nyere ε, kpe a fu die põ, ti põo a pän, ti suor a Sãa Nääajmïn na nyere bon jaa, na yab fun a sãyar.

VII Yïn maa wa suorø a Nääajmïn, yi ta ma 'yere 'yerbie ala na ba tara tõnõ ε, le le a bala na ba

bőc Nääñmın ma maala, ba tıer ıka Nääñmın na wõn a ba suɔrfu a ba 'yerbiyoo jūu.

VIII Yı ta kaara a ba kaar ε, a yı Sää den nie bőon bon 'lo yin buɔro.

IX "Nıtő le yin ma suor a Nääñmın. Sı Sää na be a saaju. Sı ku naa a fu yuor tıır.

X A fu nääalõu wu wa. A fu bɔfu wu ı a wer po, nıtāa le a fu bɔfu na ıre be a saaju.

XI Ku sı a dına bɔdiir ka a seen sı.

XII Vẽ a sı yeldəbe bar, nıtāa le sıñ ma vẽ ku a sı taaba yeldəbe bar ba.

XIII Ta sɔɔ ka bęer kaa nyoo sı ε, faa sı yin a dęer suɔ nūu po.

XIV "Yin wa vẽ a yı taaba yeldəbe bar ba, a yı Sää Nääñmın na be a saaju mı na vẽn bar yı.

XV Yin ba wa vẽ a yı taaba yeldəbe ku ba ε, a yı Sää Nääñmın mı kő vẽ a yı yeldəbe ku yı ε.

XVI "Yin wa gal kő, yı ta sɔɔ a yı nin a neer ayi dëme kaar ε, ba ma sɔñ a ba nin ka a ba taaba nyę bőc ka ba gal kő. Yelmäe le n 'yere kuro yı ıka ba nyen a ba sãyar baar.

XVII Yin wa gal kő, yı lor a yı nie maal a yı măe,

XVIII ka nıbe ta bőon yin gal kő ε, tıche a yı Sää Nääñmın nyä sıñ ba nyere ε, a Sää Nääñmın nyä na nyere yelscoolsı na yab yin a sãyar.

XIX "Yı ta bine a yı nãbonsı ka a wer ju be kpolo, nı sɔrɔ, nı na sɔɔ bar ε, nı be nãnyısı nı naa kpę ju ε.

XX Tıche yı buɔro nãbonsı bine a saaju, be le a kpolo nı sɔrɔ na kő tɔɔ sɔɔ bar ε, nı be a nãnyısı na kő tɔɔ kpę ju ε.

XXI A jie 'lɔ a fo nābonsı na be, be le a fo tuer
mī ma be.

XXII "A fo nıbir le ı a fo āgān chāa. A fo nıbir
wa ı a fo āgān wu jaa ma seen na chāa.

XXIII Tiche a fo nıbir ba wa ı ε, a fo āgān wo
jaa ma in libe. Ala ı a chāa 'lɔ na be a fo po in
libe, nyε le a libe na jā.

XXIV "Nıre kő tőo tő nıbere ayi tőmő ε. Wón
nőn āsvɔ, tı 'laar āsvɔ, bıu wōnō a āsvɔ toor, tı
ba wōnō āsvɔ toor ε. Yı kő tőo tő ku Nāaŋmın
ní libie ε.

XXV "A le jūu, n 'yere na koro yı ıka, yı ta vጀ
ka a yı nyevvør yele wōnō yı ka yı 'yere ıka, bo le
yın di, bıu bo le yın nyū ε. Bıu waala ıka, bo le
yın su po a āgān ε. A nyevvør ba fer gar a bōdiir
ε, ka a āgān mī fer gar a bōsursı ε?

XXVI Yı kaa a lubil na be a saaju. Ba maa bor ε,
bıu ɳma ε, bıu tara boor ma bin ε, tiche Nāaŋmın
le guolo ba. Yaa fer gar a lubil bıu?

XXVII A yı buor svɔ le na waal na wu tőo de
bıbir bō'yen pɔo a wu nyevvør po?

XXVIII "Ka bo le vጀ ka yı tıere a bōsursı 'yōo? Yı
kaa nyε a mōpuul le an ma nōo, ba maa tő ε, bıu
wob fuu su ε,

XXIX a Nāa Solomon gba nı a wu tıır wu jaa ba
dōo su fuu ka wu vıele gar a mōpuul a nyāna ε.

XXX Ala ı Nāaŋmın maal a mōpuul ka a vıele,
tiche a maa kor ε. Nıbe ma chom ka a di. A
Nāaŋmın na ma maal a mōpuul a nıtő, wu kaara
a yın na ı a wu nıbe gar a mōpuul anyāna. A yı
sɔɔfɔ le ba jā bon ε.

XXXI A le jūu, yı ta waala 'yere ıka, bo le yın di
bıu nyū ε, bıu bo le yın su ε?

XXXII A bala na ba puor ε, le de a ba t̄er 'yōč a anyāna pō, a yi Sāa bōč naa l̄ka yi buorč naa a bonsı anyāna a jaa.

XXXIII Yi de nie bō a Nāaŋmın nāalōš nı a wu yeltorsı, t̄iche a anyāna a jaa, wōn den pōč yi.

XXXIV A le jūu, yi ta waala a bio 'yōč ε, bio le na waala a wu māe 'yōč. B̄ibir jaa tara na a wu yelwōnsı.

VII

I "Yi ta t̄oř n̄ire jaa 'yer ε, ka Nāaŋmın m̄i wa t̄oř a yi 'yer ε.

II Nāaŋmın na t̄oř a yi 'yer n̄itāa le yin t̄oř a yi t̄oř sōč 'yer. Le f̄on man t̄r, le m̄i le ban man ku f̄u.

III "N̄m̄ine a f̄u nyę dabile na be a f̄u yębe n̄ibir pō t̄i ba chele a dakpēč na be a f̄oř n̄ibir pō ε?

IV B̄ui n̄m̄ine f̄on i 'yer ku a f̄u yębe v̄ě ka ir a dabile na be a f̄u n̄ibir pō bar t̄i ba chele a dakpēč na be a f̄u n̄ibir pō ε?

V Yin neer ayi dēme, de nie ir a dakpēč a f̄u n̄ibir pō bar na f̄u pāa nyere t̄oř ir a dabile a f̄u yębe n̄ibir pō m̄i bar.

VI "Ta de bon na i cheche 'yōč baar ε, b̄ui l̄ob a f̄u b̄ovielſı 'yōč dor ε, ban neb na n̄i ḡbeε t̄i lieb nyčč f̄u.

VII "Yi suor, Nāaŋmın na ku yi naa. Yi yōbō, yin nyę naa, yi kpoor a pān, wōn yuo naa.

VIII N̄ire 'l̄o na suor na nyę naa, ka a 'l̄o m̄i na yōbō nyę, ka a pān m̄i yuo ku a n̄ire 'l̄o na kpoor.

IX "A yin na i a sāamīne, buor sōč bie le na suor a wu sāa bōdiir, ka wu de kōsır ku wu?

X B̄ui ka a bie suor jām, ka wu de waa ku wu?

XI Ala ı a yın na ı a yelbe-ırbəs bőon bővila ma maal kʊ a yi bibiir, ɳmına le an ı ka a yi Sää na be a saaju, kő de bővíel kʊ a bala na súor wu ε?

XII A le yın ma buɔrɔ ıka a nıbe ba ma maala kurɔ yi, yi mi ma maala a le ban buɔrɔ kurɔ ba, a nyā le ı a Nebināa ni a 'Ye'yerbe Wiilfo.

XIII "Yı tu a dődər fıl pɔ kpɛ, bojūu a dődər yal sɔr ın jaa kőmőkőmő tı ı sőcfu sɔr tiche ka nıycə turo.

XIV A dődər ın jaa fıl ka nyevvur sɔr mi ı jaa kārakāra ka nıbe bälāa na tőc tu.

XV "Yı bőon a jire 'ye'yerbe, ba ma bal ba māe piir kaar tiche ba ın mədő be be na sőonő.

XVI A ba wőmő le yın bőon a le ban be. Ba ma pɔr 'wőrɔ gütie ju bu ı pɔr kőkő nyaartie ju ɔ?

XVII Le mi le tiső jaa ma wőn wősőn ka tideer mi ma wő wődebe.

XVIII Tiső ba wőnő wődebe ε bu tideer mi ba wőnő wősőn ε.

XIX Tıe jaa baa wa wőnő wősőn ε, ban ɳmaa wɔn lɔb 'yőc būn pɔ.

XX A ba wőmő le yın de bőon ba.

XXI "A ba ı nıre jaa na buɔlɔ ıka n Soro, n Soro, le na kpɛ a Nääñmın näälüş pɔ ε, tiche nıre nyā na maala a le a n Sää Nääñmın na be a saaju na buɔrɔ.

XXII A bùbir 'lɔ daar, nıycə na 'yer kʊ ma n Soro, n Soro, saa 'yer Nääñmın 'yer a fu yuor pɔ ε, na sı diin a sìdebe ka a yi a fu yuor pɔ ε, na sı tő ne'maa tőmő a fu yuor pɔ ε?

XXIII A daar 'lőnő ın 'yer kʊ ba, n ba bőc yi ε, yi tɔc chen be, yın yelbe-ırbəs.

XXIV “A lε jūu, nīre jaa na wō a n 'yerbie anyāna tū maala a le na kaara fika yē suō na mē a wō yir dēl pie ju.

XXV Saa wa naa, ka a kōč yī yaar jilō a yir ka a sesebe fu ḥme a yir tīchē waa lo ε, bojūu wō ara na kusir ju.

XXVI Tīchē, nīre jaa na wō a n 'yerbie anyāna tū na waa maal ε, kaara fika jōl na mē a wō yir dēl bire ju.

XXVII Saa wa naa, ka a kōč yī yaar jilō a yir, ka a sesebe fu ḥme a yir ku lo ka a wō lofū i dēer.”

XXVIII Yesu na wa 'yer a 'yerbie anyāna baar neε 'maan a niyōcō nī a wō wiilfū,

XXIX bojūu wō wile ban nī kpēč gar a ba nebināa wiwiilbe.

VIII

I Yesu na wa yī a tōč ju suu niyōcō turo wō naa,

II a niyōcō na turo wō, ka daba āsuō na tara kōkōmō baal wa gbur dumo a wō niem tū 'yer, “N Soro fōō sōō sāā ma.” (*Mosesi Gāma Na Tu Ata 13:3*)

III Ka Yesu tur a wō nūu sūr a daba tū 'yer, “N sōō naa, sa.” Ajienaa ka a daba kōkōmō baal bar wō.

IV Be lε ka Yesu 'yer ku wō, taa 'yere kōrō nīre ε, tīchē chen tū wiil a fū māe ku a Juu nībe bōorloro na fū chiin a fū kōfū tū ir a neε 'lō a Mosesi na dōō 'yer ka a di dāasīε.

V Yesu na wa kpe a Kapanahum a sojası nīdiere chen a wō sē tū suōr wō 'yer,

VI “N Soro, a n tōtōnō lε gā a yir ba tuorō ire ε, na wō wōnō a āgān tuo.”

VII Ka Yesu 'yer ku wu, "In wa sa naa a wu baal ku wu."

VIII Ka a sojası nıdiere 'yer, "N Soro n ba sse ika fu wa a n yir ε, 'yer a 'yerbir tεε, a n tōtōnō na sa naa.

IX A maa māe tara na nıbere in joro dābāe, naa mı tara a sojası ka ba mı be a n pılem, maa 'yer ku nyā ika wu, chen, wu ma chen naa, bıı āsucı ika, wa, wu ma wa naa, bıı ka n 'yer ku a n gbāgbaa, maal nyā, wu ma maal naa."

X Yesu na wa wō a nıtō, nee 'maa wu naa ka wu 'yer ku a bala na turo wu, "Yelmāe le n 'yere kurc yı. A Isıral nıbe pı gba, n ba nyε a sɔcfu nyā tı ε.

XI N 'yere na kurc yı ika nıycı na yin jie jaa wa na ba wa lı̄o din a Abraham nı a Isaakı nı a Jekob a Nāanımın nāalōı pı,

XII tıche a bala na so a Nāanımın nāalōı, wıon lı̄b ban bar yoo a jilibi pı, be le ban kōnō cɔrcı nı nyıme."

XIII Yesu 'yer ku a sojası nıdiere, "Kulo, a ı a le ku fu, fın tara a sɔcfu juu." A tōtōnō sa naa a sɔc 'lōnō pı.

XIV Yesu na kpı a Pita yir, wu nyen a Pita dāe ma āgān na tı ku gā.

XV Wı sur a pıı nıu, ka a āgān tol baar a wu ir maal bōdiir ku wu.

XVI A jāanıor 'lōnō ba waan na nıycı a sıdebe na tara a Yesu sε, ka wu de a 'yerbir diin a sıdebe ka a yi tı sāa a bala jaa an cɔrcı.

XVII Ka a le jaa a Nāanımın 'ye'yere Isaiya na dōc 'yer ı yelmāe, "Ika wu den a sıı baalsı a jaa bar."

(Isaiya 53:4)

XVIII Yesu na wa nyε a nιyεc na ηmaa jilõ wø, ka wø 'yer ku a wø poturbo yi gõc a man gõcon.

XIX A neε wiwiilbe ãsøc tøon ta wø tø 'yer, "Wiwile, jie jaa fon chiine in turo fo naa."

XX Ka a Yesu 'yer, "Møbaar tara naa bøor ka lubil mι tara choor tiche maa Nisaal Bie ba tara jie na bin a n ju ε."

XXI Ka a wø poturo ãsøc mι 'yer ku wø, "N Soro ku ma sør ka n kul tø ūu a n sāa baar."

XXII Tiche ka Yesu 'yer ku a daba, "Turo ma tø bar ka a kūn ūno a ba māe kūn."

XXIII Yesu na wa kpe a gboro pø a wø poturbo mι tu wøn kpe.

XXIV Kõsebe ir a man pø, ka a gboro seε kõc ure na mor tiche ka a Yesu gã gur.

XXV Be le ba chen tø sāi wø na ba 'yer, "Sø Soro faa sø, a kõc dire sø naa!"

XXVI Ka wø suor ba, "Bo le so ka yi joro a dābāε? A yi scøfu le ba jā bon ε." Ka a Yesu ir tān ka a sesεbe na ta furo ηmaa vuor ka a kõc mι na ta cøro lo jaa jomm.

XXVII Neε 'maan a nibe ka ba suor taa, nι an le a nyā ka a sesεbe nι a kõc tu a wø neε?

XXVIII Yesu na wa ta a Gadara paal pø, døor ayi na tara sidebe yin a yar par tuor wø. Ban i a nibebe jūu, nire jaa maa 'la tu a sør 'lø ε.

XXIX Ban wa nyε a Yesu ba ηmen chelma tø 'yerε, "Bo le fu buorø ka a sø sε, fõu Nāaŋmìn Bie? Fu wan ika fu wa ge sø tiche ka a 'yer tøorfø bùbir wa ta bù?"

XXX Do yøc mι dõc ara gbør ba dire.

XXXI Ka a sidebe suor wø, "Ala i fon dii sùn bar, scø ka sø chen tø kpe a dor anyā pø."

XXXII Ka wu 'yer ku ba, "Yi chen!" Be le a s̄idebe
yi naa kpe a dor pō, ka a dor a jaa jo t̄igbil suu
t̄i kpe a man kō pō gbōm kpi kpi.

XXXIII A bala na kaara a dor jon kul, ban wa t̄i
kpiere a t̄ee pō, ba man bon 'lo jaa na i a bala na
tara a s̄idebe ni a le jaa na i a dor.

XXXIV A t̄ee wu jaa n̄ibe yin wa a Yesu s̄e; ban
wa nyē wu ba suor won ika wu yi a ba wer pō.

IX

I Yesu na wa kpe a gboro pō, wu gōn a man
chen a wu māe t̄ee be a Kapenahum.

II Dōor bamine tuon daba ni fōbaa nuur ni a
gbeε na kpi waan wa kpēn wu gaal a Yesu niem.
Yesu na wa nyē le ban sō de wu, ka wu 'yer ku
a baalaa, "N bie ta joro dābāe ε, a fu yeldēbe vēn
bar."

III Ka a n̄ee wiwiilbe bamine pāa jē bulo 'yōnō
puor pō, "A daba nyā fere na sōnō Nāajmūn
yuor."

IV Yesu bōn a le ban t̄ier, ka wu suor ba,
"Nmīne le yi t̄iere deer a yi puor pō?

V 'Yer buor suor le i kōmōkōmō? N 'yer ika a
wu yeldēbe vēn bar bū n 'yer ika wu ir chiine?

VI T̄iche pōpānyā in wiil yi naa ka yi bōn ika
maa N̄isaal Bie tara na kpēo a wer pō, na vē n̄ire
yeldēbe bar." T̄i pāa 'yer ku a gberē, "Ir 'mōo a
fu bōgānaa kulo ni."

VII Ka a daba vaa ir kulo.

VIII A n̄ibe na nyē a le n̄ee 'maa ban ka ba p̄eere
Nāajmūn na ku n̄isaal a kpēo nyā.

IX Yesu na wa yi a be chiine, wo nyen daba na di Matiu na jāne a lōpoo defo jie, ka wo 'yer ku wo, "Ir turo ma," ka a Matiu ir turo wo.

X Ka ba 'mataa kul a wo yir ti j̄e dire ka a lōpodiere ni a yelbe-irbe yo wa po ba ni a Yesu poturbo ka ba 'mataa dire.

XI A Faraseemine na wa nye a n̄itō ba sour a Yesu poturbo, "Bo le so ka a yi wiwile 'mataa dire ni a lōpodierbe ni a yelbe-irbe?"

XII Yesu wōn a le ban 'yer, ka wo 'yer ku ba, "N̄ire na kpēme ba chiine titile jie ε, t̄iche baala a le ma chen.

XIII T̄iche yi kul ti t̄ier a yele nyā kaa, 'N buorō na n̄ibaal a ba i dōn boor lofo ε.' *(Hosea 6:6)* N ba wa ika n wa buol a bala na tor ε, t̄iche n wan ika n wa buol a yelbe-irbe."

XIV Ka a Jōon poturbo wa a wo s̄e wa soro, "N̄mine a sin ni a Faraseemine ma gal kō t̄iche ka a fo poturbo 'l̄o maa gal kō ε?"

XV Ka a Yesu sour ba, "Fon t̄ō maal a bala ban buol a po paalaa jie ka ba tara pos̄ō a po paalaa s̄ire na chene be a ba s̄e o, ban t̄ō naa? Sōo waara naa ka a n̄ibe na wa nyo ma chiin, a ber ala po le a n poturbo pona sōo ka ba gal kō.

XVI "N̄ire maa ηmaa fopaalaa se choo fokoraa po ε, 'l̄o be i a le a fopaalaa na tcon a fokoraa chier. Ka a chierfu na i deer.

XVII Bu n̄ire ma den dābāin 'yōo dāa wokoraa po ε, 'l̄o be i a le a dābāin na pur naa a wo ka a dāa kpaar ka a womī sōo. Ba ma den dābāin 'yōo a dāa wopaalaa po, ka a ta sōo ε."

XVIII A Yesu na chene 'yere a anyana kuro ba, a lɔɔfu yir nidiere wa gbur dumo a wu niem tı 'yer, "A n bipo le kpi ajienaa, wa lıeb a fu nuur sır wu tı won sa naa."

XIX Ka a Yesu nı a wu poturbo ir turo wu.

XX Ban wa de a sor chiine ka poc na lo siε suoro faara yuom pie nı ayi, wu guor a Yesu puor tı sır a fuu neε,

XXI bojūn wu tier a wu pucm ika 'lɔ sır a Yesu fuu won sa naa.

XXII Yesu na lıeb nyε a poc wu 'yer naa, "Ta joro dābāe ε n yεrco, a fu scōfu sāa fu naa." A dēdēe daa a poc jāi ηmaa naa.

XXIII A Yesu na wa kpe a lɔɔfu nidiere yir na wu nyε a ııpεelbe nı a ııcui na pocro gɔmɔ,

XXIV ka wu 'yer, "Yı tɔɔ chen be a pocobile ba kpi ε, wu gur naa." Ka ba laara wu.

XXV A ııcui na wa yi a yoo baar, wu kpẽn tı nycc a wu nūu, ka a pocobile vaa ir.

XXVI Ka a yele ηme yaar a paal 'lɔ wu jaa.

XXVII Yesu na wa yi a be chiine, jɔn ayi turo wu naa, na ba gboolo bucl, "Kaa sı nibaal, David Bie."

XXVIII Won wa kpe a yir, a jɔn wan a wu sε, ka Yesu suor ba, "Yı scōn de ika ın tɔɔ sa a yi baal o?" Ka ba 'yer ku wu, "ɔɔ, sı Soro."

XXIX Ka wu sır a ba nıbie tı 'yer, "A yi scōfu jūn yin nyere naa."

XXX Ka a ba nıbie tɔɔ yuo yuor. Tıche ka Yesu kpākpāan ba ika ba taa vε ka nıre jaa bɔɔn ε.

XXXI Tıche ba yin tı ηme a wu yele yaar a tēe 'lɔnɔ wu jaa.

XXXII A jɔn ayi bala na wa l̄eb chen baar, ba tara n̄a daba na tara s̄idebe na w̄u i w̄ō waan a Yesu s̄e.

XXXIII A s̄idebe na wa yi a daba p̄o baar, w̄u piel 'yere, ka neer 'maa a niyc̄o ka ba 'yere, "Saa d̄ō nyε a n̄itō a Isıral jaa ε."

XXXIV Tiche ka a Faraseemine 'yer, "A s̄idebe nāa le ku w̄u a kp̄ēc̄ ka w̄u dire n̄i a s̄idebe ka a yire."

XXXV Yesu ȳon a t̄ebere n̄i a t̄ebil a jaa p̄o, wile a n̄ibe a l̄ōofu yie p̄o, t̄i mucl̄a a Nāaŋm̄in nāalōu 'yer n̄ōc̄ s̄āana n̄i baal jaa b̄oro.

XXXVI W̄on wa nyε a niyc̄o, niyal kpe w̄u naa bojūu baa b̄ōc̄ a ba ju t̄ier ε, na baa m̄i le tara s̄ōnō ε, fika piir na ba tara ch̄ine ε.

XXXVII Ka w̄u 'yer ku a w̄u poturbo, "A puč̄ b̄erma naa tiche ka a ḥmaŋmarba ba waa ε,

XXXVIII a le jūu yi suor a puč̄ suč̄ ka w̄u bar t̄t̄ōnb̄o ka ba wa a puč̄ po."

X

I Yesu b̄oł a w̄u poturbo pie n̄i ayi na w̄u ku ba kp̄ēc̄ ika ba dii a s̄idebe ka a yi, na ba s̄āana n̄i baal jaa b̄oro.

II A poturbo pie n̄i ayi na i a n̄itōnsı yoe le a anyāna, Simon ban b̄ołc̄ Pita, n̄i a w̄u yεbe Andiru, Jemesı na i Jebedee bidaba, n̄i a w̄u yεbe J̄oɔn.

III Filip n̄i Batolomi, Toması n̄i Matiu na i a l̄ōpodiere. Jemesı na i Alfayası bidaba n̄i Tadius.

IV Simon na m̄ōc̄ n̄ibir n̄i a w̄u wer yele, n̄i Judas Isıkariyot 'l̄o le wa gar 'yōc̄ a Yesu.

V A poturbo pie ní ayi banyã lë a Yesu tõ ní a kpääafü anyäna. "Yí ta kpe a níyor bù a Samariya tén pö ε,

VI tiche yí chen a Isúral níbe bala na bòr a piir kaar së.

VII Yí chen tì muçl a 'yer nõc na yí 'yere, a Nääñmin nääalõv ta na.

VIII Yí sääana a baalsı, na yí sän̄e a kūusı, na yí sääana a kõkõmõ baalsı na yün maal ba ka ba i nisõn, na yí dire a sidébe ka a yire. Yí nyen pöro, yí mi tì tür pöro.

IX Yí ta de selma ε bù diere libie 'yõonõ a yí wúor pö ε,

X bù 'mõc wúo tara a sör pö ε, bù 'mõc fuusi ayi ε, bù de nafõbõ põc ε, bù dadiiraa ε, bojüu tõtõnõ jaa seen naa wú sãyar.

XI "Yün wa kpe tée jaa pö, yí suor kaa níre 'lõ ní na de yí, yí kpiere a wú 'yer na yí wa tì yün a be.

XII Yün wa kpe a yir, yí puor a níbe.

XIII A yir 'lõ níbe wa sõc de yí, yí vë ka a yí nyä'maar be a ba së, tiche bala ba wa sõc de yí ε, yí lïeb a yí nyä'maar.

XIV Níre jaa baa wa sõc de yí ε bù chel a yí 'yer ε, yí kpoor a yí gþee tã-uul bar yün wa yire be a tée 'lõ bù a yir 'lõ pö.

XV Yelmäe le n 'yere kurö yí, Nääñmin na kääan a Sodom níbe ní a Gomora níbe níbaal a 'yer tõrfsu bùbir gar a níbe bala a tée 'lõnõ pö.

XVI Yí nyé, n tõnõ yí naa fika piir na kpe jubere pö kaar, yí i yëñ dëme waba kaar, na yí kaara fika ñmama na ba maala dëer ε.

XVII “Yı gu a yi māe, ban nyɔɔr yin chiin tı ku a nıbere na ba fɔb yi a ba lɔɔfu jiir,

XVIII ban fir yin chiin a paal nıbere jie nı a nāmīne yie a n yuor jūu, ka yi na di dāasıe ku a bala na i a nıyor.

XIX Ba la wa nyɔɔr yi chiin a 'yer tɔɔr fo jie, yi ta v̄e ka a wōnō yi a le yin tı 'yerε ε nı a le yin na 'yer ε; bon 'lo yin na 'yer Nāaŋmın na wiil yi naa a sɔɔ 'lo n̄j.

XX A ba i yin le na 'yer ε tiche a yi Sāa Nāaŋmın Sıε na wiil yin a le yin na 'yer.

XXI “Yεbe na gar 'yɔɔ yεbe ka ba ku wɔ, ka a sāa mı gar 'yɔɔ a wɔ bie. Bibiir ku le wōnō a ba sāamīne toor ε, na ba v̄e ka ba ku ba.

XXII Nıre jaa na 'laar yi naa yin sɔɔ ma jūu, tiche nıre 'lo na sɔɔ ara tı ta a baaraa, na nyen faafu.

XXIII A tēe 'lo nıbe wa gere yi, yi yi a be fɔɔ chen tεyuo; yelmāe le n 'yerε kɔrɔ yi, yi ku yo a Isural tēn bar ε, tiche ka a Nısaal Bie wa ε.

XXIV “Jājāna ba gar a wɔ wiwile ε bıı ka gbāgbaa gar a wɔ nıkp̄εε ε.

XXV A s̄een ika a jājāna wɔ nyetāan a wɔ wiwile, ka a gbāgbaa mı nyetāan a wɔ nıkp̄εε. I ba bıılo na a yir sɔɔ Beeljebul, yodεer buor le ban pāa bıılo a yir d̄eme!

XXVI “Yı ta joro nıbe dābāε ε, bon jaa ba be be pɔɔ ka ba kɔ yuo ε, bıı bon jaa ba be be sɔɔl ka ba kɔ bɔɔn ε.

XXVII Bon 'lo n 'yer ku yi libe pɔ yi 'yer wɔ chāa pɔ, bon 'lo yin wɔ ka ba bul 'yer yɔɔ pɔɔm 'yer muɔl wɔ a gai jur.

XXVIII Yı ta joro a bala na ku a āgān tı ku tőc ku a sıe ε, tiche yı joro a 'lɔ nı na tőc ku a sıe nı a āgān a būu dagel 'lɔ pɔ.

XXIX Ba ma dān tiitası ayi kobsı ayi. Tiche āsucı ku lo tēe ε, ala baa i a yı Sāa Nāaŋmın bɔfı le ε.

XXX Nāaŋmın sɔr a yı jukɔol a jaa bɔɔ.

XXXI A le jūu, yı ta joro dābāε ε, yı tara na tɔnɔ gar a tiitası.

XXXII "Nıre jaa na wa 'yer ıka wu bɔɔ ma naa a nıbe niem, 'lɔ le n mı na 'yer ıka n bɔɔ naa a n Sāa na be a saaju niem,

XXXIII tiche nıre 'lɔ na chiir ma a nıbe niem, 'lɔ le n mı na chiir a n Sāa na be a saaju niem.

XXXIV "Yı ta tıer ıka nyā'maar le n waan a wer pɔ ε; n ba waan nyā'maar ε tiche ootaa le n waan.

XXXV N wan ıka n wa v̄ı ka 'Bie nı sāa ootaa, ka bipɔɔ oo a ma, pɔɔ na oo naa a wu bidaba pɔɔ ka a bidaba pɔɔ mı oo a wu s̄ıre ma.

XXXVI Yir dēme na lıeb i dōdēme.' (*Mika 7:6*)

XXXVII "Nıre jaa na nō a wu sāa bıı a wu ma gar ma wu kɔ tőc i a n poturo ε, nıre jaa mı na nō a wu bie bıı bipɔɔ gar ma, wu ku tőc i a n poturo ε.

XXXVIII Nıre 'lɔ mı na ba de a wu daa tuo turo nı ma ε, wu kɔ tőc i a n poturo ε.

XXXIX Bala na buɔrɔ a ba nyevor na bɔr wu naa tiche bala mı na bɔr a ba nyevor a maa jūu na nyε wu naa.

XL "Nıre 'lɔ jaa na sɔɔ de yı, sɔɔn de ma, nıre 'lɔ jaa mı na sɔɔ de ma sɔɔn de a nıre 'lɔ na tɔ ma.

XLI Nıre 'lɔ jaa na sɔɔ de a Nāaŋmın 'ye'yerε wuı n Nāaŋmın 'ye'yerε jūu na nyen a wu s̄ıyar.

Nire jaa mi na sō de nire na i nitor won i nitor jūn na nyen a nitor sāyar.

XLII Nire 'lo jaa na ku a bōbile banyāna āsuɔ kō'maar ni ɻmele wōn i a n poturbo jūu, yelmāe le n 'yerē kōrō yi ika a nūnyinē kō faa a wō sāyar ε."

XI

I Yesu na wa wiil a wo poturbo pie ni ayi baar, wo yin a be chen a Juu nūbe tēn tū wile na wo muɔlō a 'yer nōo a tēn ala na be a Galilee paal po.

II Jōon na be a nūrōo die po, tū wa wō le a Yesu Kūrisito na maala, wō tōn a wō poturbo bamūne

III ika ba tū suor, "Fōu le a nire 'lo ni na wa bui, si chēle nūyuo?"

IV Ka Yesu 'yer ku ba, "Yi līeb kul tū 'yer ku a Jōon, a le yin wō tū nyε.

V Jōn nyerē naa, ka a gbērsi mi chiine, ka kōkōn mi sa, ka wōn mi wōnō jaa chechē, ka kūusı jēo, ka 'yer nōo mi ta a nōn dēme.

VI Pōpel suɔ le a 'lo na ba baala ma ε."

VII Ban wa chen baar, Yesu piel 'yerē a Jōon 'yer kōrō a nūyōo, "Bo le yi dōo kpe a mōgōo po ika yi tū kaa? A jūmur a sesebe na dōonō bui?

VIII Kai, ka bo le yi chen ika yi tū kaa? Daba na su bōvīel le yi chen ika yi tū kaa bui? Nyε a bala na ma su bōvīel ε, nāmīne yie le ba ma be.

IX Tīche bo le yi chen ika yi tū kaa? Nāaŋmīn 'ye'yerē bui? Jō, n 'yerē na kōrō yi ika wō gar Nāaŋmīn 'ye'yerē.

X A nyā yele le sēb a Nāaŋmīn gān pō ıka ın tō naa a n tōtōnō ka wū de a fū nie na wū tī chōor a fo sōr ko fo. **(Malakai 3:1)**

XI Yelmāe le n 'yerē kōrō yī ıka bala jaa pōo na dōc ka a wer pō, ba ı kpēe gar a Jōon kōsuor ε, tīchē 'lō mī na ı a puur a Nāaŋmīn nāalōu pō gar wū naa.

XII An yi a Jōon Kōsuoro sōo wa tī tān a dīna a Nāaŋmīn Nāalōu nōōnō naa ka a kpāen dēme sōo wū.

XIII A Nāaŋmīn 'ye'yerbe ba jaa nī a nebināa dōo 'yer a Nāaŋmīn nāalōu 'yer tī tān a Jōon sōo.

XIV Ala ı yin sōon de, a anyāna 'lō le ı a Elaija nī naa līeb wa.

XV Nurē 'lō na tara toor wū chele.

XVI "Tīchē bo le ın de a dīna nībe man? Ba nyentāan bibiir na ma jāne a ba dāen jiir na ba buçlo taa,

XVII sī pēel a ıle tī yaa seere bāne ε, na sī kōnō kōyiel yaa ȳmara nībikōo ε.

XVIII A Jōon na wa, waa dire ε, na waa le nyuro go ε, ka ba 'yer ıka sīdeer le wū ı.

XIX Tīchē ka a Nīsaal Bie wa na wo ma dire tī nyuro ka ba 'yer ıka di dire nī dāburo le wo ı, na wū ı a lōpodierbe nī a yelbe-ırbe baraa. A ma wiil a le Nāaŋmīn na tor, bala wa nyē le a wū nībe na kpīere nī yē."

XX Yesu puɔ sōon naa a tēn bala nībe a be a wū ne'maa tōmō na tō, tīchē ka baa sōo de wū ε.

XXI "Nebier ben a yin Korajin dēme sē. Nebier mī ben a yin Betisaida dēme sē. A a ı a ne'maa tōmō ala ın tō a yī jie, mī ta tōn be a le a Tire nī a Sidon tēn pō, ban taa līeb a ba tīer na ba su bōjarsı jēn tāpiel pō.

XXII Tiche n 'yere na koro yi ika a 'yer tcoerfu daař Nāaŋmūn na kāan a Tire nī a Sidon nibe nibaal gar a yin.

XXIII A yin Kapenahum dēme, ban 'moč yin don saaju bū? Kai, ban suun yin a kpīsi tēe. Ala i a ne'maa tōmō na tō a yi po mī ta tōn a Sodom po, a tēe anyāna naa chene na wa tō dūna.

XXIV Tiche n 'yere na koro yi ika a 'yer tcoerfu daař Nāaŋmūn na kāan Sodom nibe nibaal gar a yin."

XXV A daař 'lōnō Yesu 'yer naa, "N dān a n Sāa Nāaŋmūn na i a saaju nī a tēe wō jaa Soro, bojūu fu sōč a yele anyāna a yēn dēme sē tī ir wiil bibiir.

XXVI Jō, n Sāa le le i a fu pōpēl ka fu maal.

XXVII "N Sāa den a yele a jaa ku, nire jaa ba bōč a Bie ε, ka a Sāa ba le ε, nire jaa mī ba bōč a Sāa ε, ka a Bie ba le ε, nī a bala a Nāaŋmūn Bie na ir, na wiil ban a Sāa.

XXVIII "Yi wa a n sē, yin banyā na bal na yi tuo tuor ka a wōnō yi, in too yin a yi pēn.

XXIX Yi de a n daa tuo na yi jān yi a n sē, bojūu n in jomm sōč, naa siir a n māe a n nyāa po, yin nyen pēnfū ku a yi siir.

XXX Bojūu a n daa in kōmōkōmō, ka yin tōč tuo a tuor ala in na ku yi."

XII

I A ba kor ε tiche ka Yesu kpē a pōč sālsōč tala a Pēnfū Būbir Daar. Kō kpēn a wō poturbo, ka ba piel fōrō a bōbie cōrō.

V A Faraseemine na wa nyε a le, ba suor a Yesu, “Fu nyen le na ba tu a nebināa a fu poturbo na ure a Pēnfo Bībir Daar o?”

VI Ka a Yesu 'yer ku ba, “Yaa kar a Nāaŋmīn gān pō nyε a le a Nāa David na dōc i nī a wu nibe a kō na kpε ε?

VII Wu kpēn a Nāaŋmīn yir ka 'lō nī a wu nibe ti de a paanōc 'lō ban ben ku Nāaŋmīn na ba 'wob na ba tara sōr ε, ka ala ba i a Juu nibe bōɔrloro teε ba le ε.

VIII Bu yaa kar a Mosesi nebināa pō le a Juu nibe bōɔrlorbo a Pēnfo Bībir Daar a puorfū yir pō na ma tō ti na baa bōɔlō a le bier ε?

IX Yelmāe le n 'yere kurō yi, nire kō ben ka na gar a puorfū yir.

X A Nāaŋmīn 'yer a, ‘Nibaal le n bōɔrō, a ba i dōn yin ku chum ku ma ε.’ *(Hosea 6:6)* Yin ta bōc a yele nyā par, yi ku naa bōɔlō nibe na ba maal deer ε, ika bier le ba maal ε.

XI A maa Nisaal Bie le i a Pēnfo Bībir Soro.”

XII Yesu yin a be chen a ba lōɔfū yir pō,

XIII ti nyε daba kō nūn na kpi. Ka ba suor wu, “A tara na sōr ika fu sāa baal a Pēnfo Bībir Daar o?” Ba suor a le bōɔrō ika ba nyε a wu pō 'yer 'yer.

XIV Yesu suor naa, “Ala i a yi ãsuo tara na per ka wu lo bulo pō a Pēnfo Bībir Daar, ḥme le fōn i? A ba i fōn ir wun a bōc pō ε?

XV A nisaal gar per. A le jūu a si nebināa bar sōr ika fu maal vīla ku nire a Pēnfo Bībir Daar.”

XVI Wu 'yer ku a daba 'lō nūn na kpi, “Tur a fu nūn.” A wu tur ka a nūn wu jaa sa kaara a nūn nyā suo kaar.

XIV A Faraseemine yin na ba piel guoro a Yesu kufu.

XV Yesu na wa bɔɔn a le ban piel guoro ika ba i wɔ, wɔ yin a jie 'lɔ ka niyɔɔ jaa turo wɔ. Wɔ sāan a bala an ɔɔrɔ.

XVI Tı 'yer ku ba ika ba ta 'yer a wɔ yele ku nire jaa ε.

XVII Wɔ maal a nıtɔ, ka a le a Nāanjmın na dɔɔ 'yer tu a 'ye'yerε Isaiya na i yelmāe,

XVIII "A n tɔtɔnɔ le a nyã iñ kaa ir, a 'lɔ n na nɔ, a 'lɔ a n pɔɔ na pεlɔ. In yɔɔ wɔn a n Sιε, ka wɔ mɔɔl a n 'yer tɔɔrfu yele ku a nibe ba jaa.

XIX Wɔ ku tara nechire bii ηmiere chelsi bii pɔɔrɔ gɔmɔ yɔo ε.

XX Wɔn siir wɔ māe ku a bala na siir a ba māe, tı na wɔ maal vıla ku a bala na ba tara sɔnɔ ε. Wɔn ara na kpɛɔ tı tān a sɔɔ 'lɔ wɔn na vε ka a nibe sɔɔ de a Nāanjmın yeltorsı.

XXI A wɔ yuor pɔ le a nibe ba jaa na tara tıertɔ fu jie." *(Isaiya 42:1-4)*

XXII Ba waan na daba na i jɔɔ tı i wɔɔ na tara sıdεbe Yesu sɛ. Wɔ sān a daba baal, ka wɔ nyere tı le 'yerε jaa cheche.

XXIII Neer 'maan a niyɔɔ ka ba sɔrɔ taa ika, kaa 'lɔ le i a Nāa David Bie bii?

XXIV Tıche a Faraseemine na wa wɔ a le ba 'yer naa, "Wɔ dire na sıdεbe ka a yire bojūu, a sıdεbe nāa Beeljebul le ku wɔ a kpɛɔ ka wɔ dire nı a sıdεbe."

XXV Yesu na bɔɔn a le ban tıere, a wɔ 'yer ku ba, "Tēe 'lɔ na ηma dēdēme jεεre taa ku kor ε. Tēe 'lɔ bii yir kpɛɛ 'lɔ na ηma dēdēme jεεre taa ku ara ε.

XXVI Ala ı a Satan diin Satan kʊ yi na wʊ ɳma dēdēme ɳme le a wʊ nāalōu na ı ara?

XXVII Ala ı Beeljebul le kʊ ma a kpẽo ka dire nɪ a sɪdebe, tɪ a bala na ı a yɪ poturbo, bo le ba tara dire nɪ a sɪdebe? A le jūu bala le na ı a yɪ 'yer tɔɔrbɔ.

XXVIII Ala ı Satan diin Satan kʊ yi na wʊ ɳma dēdēme ɳme le a wʊ nāalōu na ı ara? Ala ı Nāaŋmın Sıe le kʊ ma a kpẽo ka dire nɪ a sɪdebe ka a yire wiil ıka a Nāaŋmın nāalōu ta yɪ naa.

XXIX "Nmıne le nıre na tőo ı kar kpe gădaa yir de a wʊ bonsı, 'lɔ ba de nie lũ a gădaa nyă tɪ de a wʊ bonsı ε?

XXX "Nıre 'lɔ na ba be a n s̊ε ε, tara man nɪ 'yer, nıre 'lɔ na ba pʊo ma a sɪ kaal lɔo taa ε wʊ ma yęyel bar.

XXXI A le jūu n 'yere na koro yɪ ıka nıbe na nyen yelbier jaa nɪ 'yerdeer jaa ban 'yer vě kʊ fu, tiche nıre 'lɔ na 'yer 'yerdeer 'yōo a Nāaŋmın Sıe kʊ nyę yelbier vě kʊ fu ε.

XXXII Nıre 'lɔ jaa na 'yer 'yerdeer 'yōo a maa Nısaal Bie na nyen yelbier vě kofo, tiche nıre 'lɔ na 'yer 'yerdeer 'yōo a Nāaŋmın Sıe kʊ nyę yelbier vě kʊ fu ε. Dına nɪ daar kōo.

XXXIII "Ala ı tıe vıels na wʊ ma wōn wōvıel, ala ı tıe ın tıdeer wʊ ma wōn wōdēbe. Tıe jaa a wʊ wōmō le ba ma de bōon wʊ.

XXXIV Yıñ waa bibiir! Nmıne le yın tőo 'yer 'yer vıelsı ala ı yɪ ın yelbe-ırbe? A ala na sęe a pʊo le a nee ma 'yer.

XXXV A nışő a yelsőn ala na be a wʊ pʊcm le wʊ ma 'yer, ka a nıdeer mɪ ma 'yer a yeldēbe ala na be a wʊ pʊcm.

XXXVI Yelmāe jaa le n 'yerε kʊrɔ yi ɪka, a 'yer tɔɔrfu daar, nɪrε jaa na man 'yerdeer 'lɔ jaa bʊrɔ na dɔɔ yi a wʊ nɛɛ pɔ.

XXXVII A fʊ 'yerbie le na wiil a le fʊn be, naa wiil a fʊ sɔɔnaa."

XXXVIII Be le ka a nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemine bamine 'yer, "Wiwile, sɪ bʊrɔ na ɪka sɪ nyɛ nɛ'maa tōmɔ na ɪ jāne a fʊ jie."

XXXIX Tɪchɛ ka wʊ 'yer kʊ ba, "A yin banyāna na ɪ a putudēme nɪ sɛsɛnbɛ tɪ bʊrɔ ɪka n tō nɛ'maa tōmɔ ka a na ɪ jāne, tɪchɛ yi kɔ nyɛ ãsʊɔ jaa ε ka a Nāaŋmɪn 'yε'yere Jona jāne ba le ε.

XL Nɪtāa le a Jona na dɔɔ gā a jānele pʊɔm ber ata nɪ tāsɔɔ gbulo ata le mɪ le a Maa Nīsaal Bie mɪ na gā a yaa pɔ ber ata nɪ tāsɔɔ gbulo ata.

XLI A 'yer tɔɔrfu daar Ninive nɪbɛ na yin 'yɔɔ a yin dɪna nɪbɛ 'yer, bojūu ba lɪeb a ba tɪer a Jona na dɔɔ 'yer a Nāaŋmɪn 'yer kʊ ba, tɪchɛ yi kaa, a 'lɔ na gar a Jona ben ka.

XLII A pɔɔ nāa na yin be a par a 'yer tɔɔrfu daar na wʊ wa 'yɔɔ a yin dɪna nɪbɛ 'yer, bojūu wʊ dɔɔ yi be a tɛtɛer wa chel a Nāa Solomon yɛ 'yer, tɪchɛ yi kaa a 'lɔ na gar a Solomon ben ka.

XLIII "Sɪdɛer wa yi nɪrε pɔ, wʊ ma chen dālpʊɔr pɔ tɪ bʊrɔ pɛnfʊ jie 'lɔ baa wa nyɛ ε,

XLIV wʊ ma 'yer naa ɪn lɪeb kul a yir 'lɔ pɔ ɪn dɔɔ yi. Wʊ wa nyɛn a yir ka wʊ ɪ yirkpolo na wʊ vɪelε,

XLV ka wʊ chen tɪ bʊɔl sɪdɛbe ayopɔi na tara a putuo gar wʊ ka ba tɪ kpɪere a be. Ka a nɪrε nyā pāa ɪ deer gar a le wɔn dɔɔ be. Le le an kaara a yin putudēme a dɪna."

XLVI Wón chene 'yeré ní a niycc, a wó ma ní a wó yéer wa ben yðo buoró ika ba nyé wó.

XLVII Níre ásúo 'yer kú wó, "Nyé a fó ma ní a fó yéer le be yðo buoró ika ba nyé fó."

XLVIII Tiche Yesu suor a níre 'lo na 'yer a 'yer kú wó, "An le a i ma ní ba boo le i a n yéer?"

XLIX Wó líeb tur a wó poturbo nüu tí 'yer, "Nyé a n ma ní a n yéer!"

L Níre 'lo jaa na maala a le a n Sää na be a saaju na buoró le i a n yéer ní a n ma."

XIII

I A daar 'lõnõ Yesu yin a yir pó tí jāne a man kõkoor.

II A niycc na lõc jñu wó kpén jé a gboro pó, tiche ka a niycc ara a man kõkoor.

III Sukpar le wó lõcró wile ní ba yelycc, "Yí chele, kõraa le yin wó bõburo bürfó jie.

IV Wó tí yaara na yúoró ní ka amíne lo sör pó, ka lubil tuur di.

V A bõbie amíne mí lon kúsír pán ju naa bul tí kpi bojñu tän ba waa ε.

VI Tiche a mõtõc na wa nyää, a bõbulo júel naa kpi, bojñu a ba ba nyibe ε.

VII Ka amíne mí lo guor pó 'mataa bul ka a guor nõc fãin ba.

VIII Tiche amíne mí lon kõjõ pó bul dõc jur kõbaa, amíne ljaata amíne ljér ní pie.

IX Níre 'lo na tara toor wó chele."

X A poturbo wan a wó së wa suor, "Bo le so fún ma lõcró a sukpar kúrø ba?"

XI Ka wu 'yer kʊ ba, "Yin 'lɔ in vɛ naa ka yɪ bɔ̄ɔ a Nāaŋmın nāalðʊ yelsɔ̄olsı tiche a bala na chɛ sukpar le n lɔ̄rɔ kurɔ ba.

XII Nire 'lɔ jaa na tara Nāaŋmın tier, Nāaŋmın na vɛn ka a ninyine bɔ̄ɔfs pɔ̄ɔ 'yðɔ, tiche a bala jaa na ba bɔ̄rɔ a wu bɔ̄ɔfs ε, Nāaŋmın na pɔ̄on a ba tier.

XIII A par nɪ nyā in lɔ̄rɔ a sukpar kurɔ ba, ba ma kaa naa tɪ maa nyε ε, na ba ma wō tɪ maa bɔ̄ɔ a par ε.

XIV Bala 'lɔ an in yelmāe ika a le a Nāaŋmın 'yε'yere Isaiya na dɔ̄ɔ 'yer ika, 'A nɪbe banyā na ma wō naa tɪ ba kɔ̄ bɔ̄ɔ a par ε, ban ma kaa naa tɪ ba kɔ̄ nyε ε.

XV A nɪbe banyā nyān dar naa ka a ba tobo pɔ̄o baa wōnō ε, na ba ūu a ba nɪbie, ka le ba le ε, ban taa kāan naa a bā nɪbie na ba wōn a ba tobo, na ba bɔ̄ɔ a par, na ba l̄eb wa ka n sāa ba.' (*Isaiya 6:9, 10*)

XVI Tiche yin 'lɔ, yɪ in bɔ̄ɔsðn dẽme, a yɪ nɪbie na nyε, ka a yɪ tobo mɪ wō.

XVII Yelmāe le n 'yere kurɔ yɪ ika Nāaŋmın 'yε'yerbe yɔ̄ɔ nɪ nitorsı yɔ̄ɔ ta bɔ̄rɔ na ika ba nyε bon 'lɔ yin nyε tiche baa nyε ε, na ba ta wō bon 'lɔ yin wō tiche baa tɔ̄ɔ wō ε.

XVIII "Yɪ pāa chelε a kuɔraa sukpa par,

XIX Nire 'lɔ jaa na wō a Nāaŋmın nāalðʊ 'yer tɪ ba bɔ̄ɔ a par ε, a deer suo ma wan wa ir a bon 'lɔ na bɔ̄r a wu nyāa pɔ̄, a bɔ̄bie anyā le, a ala na lo a sɔ̄r pɔ̄.

XX Ala mɪ na lo a kusır pān ju le a nire 'lɔ na wō a 'yer ssɔ̄ de fɔ̄fɔ̄ jaa nɪ pɔ̄pel,

XXI Tiche a nire nyā ba ba nyibε ε, na wu di kānyir ara bälāa, a le jūu wōm bū beer kaa wa cōc wu a 'yer jūu, a nire nyā ma lo naa.

XXII A bōbie ala mī na lo a goor pō, 'lō le a nire 'lō na wō a 'yer tī nō a wer ju nyevor yelwōnsi nī a wer ju bōboorsi fāin a 'yer ka waa dōc bie ε.

XXIII Tiche a bōbie ala na lo a kōjō pō le a nire nyā na wō a 'yer bōc a par, 'lō le wō wōmō dōc jur, amine kōbaa, amine lījaata amine mī lījer nī pie."

XXIV Yesu le lob a sukpa āsūc ku ba, "Nītō le īn de a Nāaŋmīn nāalōu man. Nire āsūc le bor bōbiviel a wu pūc pō,

XXV nire jaa na wa gā gur baar, a dōsūc wan wa bor mōi 'yōc a chi pō tī na wu kul.

XXVI A sōc 'lō a chi na wa tī bulo ka a mōi mī bul puro.

XXVII "A daba tōtōnbō wan wa suor wu, 'Nīkpēe, a ba i bōbiviel le fu bor a pūc pō ε; tī nyē a mōi mī yi?"

XXVIII Ka wu 'yer ku ba, 'Dōsūc le tō a lε.' A tōtōnbō suor wu, 'Fu buorō na ika sī chen tī vō a mōi bar bū?' "

XXIX "Ka wu 'yer ku ba, 'Kai, yūn be vōnō a mōi, yūn wa vōn a chi mī bar.

XXX Yī bar ka a 'mataa nōc tī tān a ḥmafū daar, īn 'yer ku a ḥmaŋmarba ka ba dōc vō a mōi lū lū chōm bar tī ḥma a chi 'yōc a n boor pō.' "

XXXI Yesu le lob a sukpa āsūc ku ba go, "A Nāaŋmīn nāalōu kaara naa fīka kōkōc bir nire na de bor a wu pūc pō.

XXXII 'Lō le a bõbie a jaa pō bõbile tiche 'lō wa nõc, 'lō le ma ı a tür a jaa pō tukrës, ka lubil ma 'yõc choor a wu ju."

XXXIII Wu le lob a sokpa ãsucu ku ba, "A Nääajmün nääalõu kaara naa fika dãbul põc na de 'yõc jõc yõc pō ka a ir võ."

XXXIV Yesu den sokpar 'yeret kuro nı a niycö a yelsı anyä, wu maa 'yer 'yeret ku ba ka waa lob sokpa ε.

XXXV A nyä le na wiil lka a le a Nääajmün 'ye'yeret na dõc 'yer in yelmäe, "lka in ma den a n nee lcoroc nı sokpar naa wiil yi yelsı ala na scool a wer pielfu daar." *(Yiel Gän 78:2)*

XXXVI Wu yin a niycö pō kpe a yir, ka a wu poturbo wa a wu së wa 'yeret, wiil sı a moi na be a puç pō sokpa par.

XXXVII Ka wu 'yer ku ba, "A nire 'lō na bür a bõbiviel le a maa Nisaal Bie.

XXXVIII A puç le ı a wer. A bõbiviel le a Nääajmün nääalõu bibiir. A moi le a bala na ı a deer suo bibiir.

XXXIX A dõsucu 'lō mi na bür le ı a tui. A ñmafı le ı a wer baarfı daar, a ñmaajmarba le ı a Nääajmün malakası.

XL "Le ban na chom a moi bũu pō ka a di, le mi le na ı a wer baarfı daar.

XLI A maa Nisaal Bie na tõn a n malakası ka ba wa tuur a nisõn a nääalõu pō, tiche a bala jaa na vë ka a nibe maala yelbier nı yelbe-ırbę ba jaa 'mataa bar.

XLII Ka ba lob ba 'yõc bũu dagel pō, be le ban kõnõ cõrcu nı nyime.

XLIII A bala na tor na chaar naa mõtõč kaar a ba Sää nääalõš põ. Nire 'lõ na tara tobo wõ chele.

XLIV "A Nääñmin nääalõš kaara naa fika nire na nyę nääbonsı põč põ 'mõč scõl tiche ka a wo põč põl, ka wo tı da a wo bonsı a jaa wõn tara tı dãn a puo.

XLV "A Nääñmin nääalõš le kaara naa fika nire na yõorõ buorõ kusiviel,

XLVI wõn wa nyę a ãsuvõ daa na be tuo, wo tı dãn a wo bonsı a jaa tı dãn.

XLVII "A Nääñmin nääalõš le nyentääan fika lõyaar ban lõb 'yõč man põ, ku nyõor jädëdëme.

XLVIII A lõyaar na wa seę ba töön yin a gogoro ju, tı jäne tuur a jãsõn 'yõč a per põ, tı lõb a jädëbe bar.

XLIX Le le an be a wer baarfõ daar. A Nääñmin na tõn a wo malakası ka ba wa tuur a nidebe yin a numin põ,

L tı na ba lõb a nidebe 'yõč a bõu dagel põ, be le ban kõnõ tı ɔcorõ nyime.

LI "Yi bõon a yelsı anyä na a jaa par o?" Ka ba 'yer, "Jõ."

LII Ka wo 'yer ku ba, "A neę wile ãsuvõ jaa ban wiil ka wo bõč a Nääñmin nääalõš yele kaara naa fika yir suč na de bõpaalaa nı bõkoro yin a wo boor põ."

LIII Yesu na wa wiil a sukpar anyä par, wo yin a be.

LIV Wo wan a wo mäę paal põ tı piel wile a nibe a ba lõčfõ jiir, ka neer 'maa ba ka ba 'yer, "Nyę le a daba nyä nyę a yës nyä nı a ne'maa tõmõ a nyä?"

LV A ba i a mimiere bidaba le ε? A ba i a wu ma le ba būclō a Mēer ε? A ba i a wu yēer nī Jemesi nī Josefu nī Simon nī Judas ε?

LVI A ba i sīn nī a wu yērēba ba jaa le 'mataa be a ka ε? Nyūne le a daba nyā nyē a kpēcō nyā?"

LVII Tī na ba tōr a wu yele. Tīchē ka a Yesu 'yer ku ba, "Nāaŋmīn 'yē'yēre nyēre na 'yēcfū jie jaa tīchē a wu māe tēe nī a wu māe yir pō, wu maa nyē 'yēcfū ε."

LVIII Ban ba sōcō de wu jūu, waa tōcō tōcō ne'maa tōyōcō a be ε.

XIV

I A ber ala pō, a Herōd na i a Galilee nāa wōn a Yesu yele

II na wu 'yer ku a wu tōtōnbō, "Jēon Kōsuor le tōcō ir i vor, ala le so ka wu tara a kpēcō tōnō nī a ne'maa tōmō anyāna."

III A Nāa Herōd vēn ka ba nyōcō Jēon lū 'yēcō nūcō die pō a wu yēbe Filip pōcō Herōdiyas jūu.

IV Bojūu Jēon ma 'yēre na kōrō wu ika, "A ba tara sōr ka fu kul wu ε."

V Herōd ta bōrō na a wu ku fu tī joro a Juu nūbē dābāē bojūu ba sōcōn ika wu in Nāaŋmīn 'yē'yēre.

VI A Herōd dōcōfu bībir dāen daar, a Herōdiyas bīpcō sen bānē a nūcō niem, ka a Herōd pōcō pel

VII yōcō jaa ka wu 'yēcō nēe ku a pōcōbile, "Sōr ma bon jaa fōn bōrō in ku fu naa."

VIII A wu ma wiil wōn a bon 'lō wōn na sōr, ka wu 'yer, "N bōrō na ika fu 'yēcō a Jēon Kōsuor ju a la'yēlma pō ku ma a pōpāanyāna."

X A nāā pūā sōā naa, tīchē wōn faa 'yōā a nēē a nīyōō niem īka a lē a pōōbile na bōōrō a i.

XI Wō tōn ka ba ḥōmaa a Jōōn ju a nīdōō die pō.

XII Ba 'yōōn a ju a la'yelma pō wa kō a pōōbile, ka wō de kō a wō ma.

XIII Jōōn poturbo wan wa 'mōō a āgān tī ūū tī na ba tī 'yer kō a Yesu.

XIV A Yesu na wa wō a nītō, wō kpēn a gborō chen jiuyo 'lō wō yō. Tīchē a nīyōō na wa wō a nītō ba yin a tēn ala pō bīer wō nī gbeē chen a be.

XV Wōn wa yi a gborō pō, wō nyen nīyōō ka nībaal kpe wō tīchē ka wō sāā a ba baalsi.

XVI Mōtōō na wa mōrō, a poturbo wa 'yer kō wō, "A ka īn mōgōō pō ka a sōō mī po, bar a nībē sōr ka ba chen a tēbil pō, tī da bōddiir di."

XVII Yesu 'yer kō ba, "A ba sēē īka ba chen ε, yī kō ba bōkōō ka ba di."

XVIII Ka ba 'yer kō wō, "Paanōōsī anūū nī jāmē ayi tēē lē sī tara."

XIX Ka wō 'yer kō ba, "Yī de wa kō ma."

XX Wō vēn ka a nīyōō banyāna jē tēe. Wō den a paanōōsī anūū nī a jāmē ayi ala dōl kaa saaju tī puor Nāājmin yāān tī na wō ḥōma de kō a poturbo īka ba de pō a nībē. Ka a poturbo de pō a nībē.

XXI Ba jaa din tī tīchē ka a poturbo wōb a bōñmaarsī ala na chē sēē per pie nī ayi.

XXII A bala na di tī tēē īn dōōr tur anūū ka pōō nī bibiir ba pōō ε.

XXIII Ajienaa lē, wō vēn ka a poturbo kpe a gborō gōō a man gōōn tīchē ka wō vē ka a nībē yaar.

XXIII Wun wa wel a nibe baar, wu don a tō ju ika wu tī suor Nāaŋmūn. Jāanvōr na wa ta, wu chēne na be a be a wu yō.

XXIV Tīchē a kōsēbe ḥmen a gboro dādaal chiin teer ka wu jāan a man nēe, bojūu a kōsēbe fōo gar ba naa.

XXV A wer na wa chaara wa la la la ba nyen a Yesu na chiine a kō ju waara a ba sē.

XXVI A poturbo na wa nyē a Yesu na chiine a kō ju waara a ba sē, dābāe kpe ba naa, ka ba kō 'yer, "Kpīn le!"

XXVII Tīchē ka a Yesu 'yer ku ba, "Yi tara kānyir, maa le, yi ta joro dābāe ε."

XXVIII Pita 'yer ku wu, "N Soro, ala i fōu le vē ka chiine a kō ju wa a fu sē."

XXIX Ka wu 'yer wu, "Wa," ka Pita yi a gboro pō piel chiine a kō ju waara a Yesu sē.

XXX Pita na nyē a sesēbe na furo yō dābāe kpe wu naa, ka wu piel mūrō a kō pō, ka wu būl, "N Soro, faa ma."

XXXI Ajienaa le, a Yesu tur a wu nūu nyō wu tī 'yer, "Fōu scōfū na ba jā bon ε, bo so ka fu baala?"

XXXII Ban wa kpe a gboro pō baar ka a sesēbe ḥmaa jaa jomm.

XXXIII A bala na be a gboro pō gbur dumo puor wu tī 'yerε, "Yelmāε, fōu le i a Nāaŋmūn Bie."

XXXIV Ban wa gōo a man baar ba chen a Genesareti wer pō.

XXXV A tēe 'lō dēme na wa wō a wu yele ba 'yer lōr a paal 'lō wu jaa na ba waan bala jaa an cōrō,

XXXVI na ba wa suorō ika ba sūr a wū fuu nēe,
a bala jaa na sūr a fuu nēe sa naa.

XV

I A Faraseemine nī a nēe wiwiilbe bamine na
yi a Jerusalēm wan a Yesu sē wa suor wū,

II “Nmīne a fū poturbo ba turo a sī sāakpāmīne
wiilfū ε? Ba maa pēe a ba nuur tī di ε.”

III Ka a Yesu 'yer ku ba, “Nmīne ka yi sōc a
Nāaŋmīn nebinsi tī na yi turo a yi māe wiilfū?

IV Nāaŋmīn 'yer naa, “Yōonō a fū sāa nī a fū
ma,’ (*A Yifū Gān 20:12*) ka ‘Nīre jaa wa pō 'yōo a
wū sāa bui a wū ma, ba ku wū.’ (*A Yifū Gān
21:17*)

V Tiche yin 'yer ika nīre 'lō jaa na 'yer a wū sāa
bui ma ika, sōufū 'lō jaa in tara naa ku fū, n den
ku Nāaŋmīn.

VI Tiche na waa de a wū bōtarsi 'yōonō nī a a
wū sāa ε, yin i a le, yi sōon Nāaŋmīn nēe, tī na
yi turo a yi māe binfu.

VII Yin neer ayi dēme! Isaiya 'yer yelmāe nī
wūn dōc 'yer ika,

VIII ‘A nūbe banyāna den a ba neer 'yōonō nī ma
tiche a ba nyān pō, ba tōon jāan ma.

IX A ba puorfū ba tara tōnō ku ma ε, nīsaal
wiilfū le ba wile.’” (*Isaiya 29:13*)

X Yesu buol a niyōc a ba wa a wū sē, ka wū 'yer
ku ba, “Yi chele na yi bōc a par.

XI A ba i bon 'lō na ma tu a nīsaal nee pō kpe
le ma sōc wū ε, tiche bon 'lō na ma yi a nīsaal
neē pō le ma sōc wū.”

XII A poturbo wa 'yer ku wū, “Fū bōon naa an
kpe a Faraseemine ban wō a 'yer nyā fun 'yer o?”

XIII Ka wu 'yer, "Tie 'lo jaa a n Saa na be a saaju na ba sel ε, in vōc won bar.

XIV Yi bar ba, jōn le tōrō jōn. Jōc wa tōrō a wu jōc to suo ba jaa ma lon bōc po."

XV Tiche ka Pita 'yer ku wu, "Wiil a sukpa nyā par ku si."

XVI Be le wu 'yer, "A yin mi na i a n poturbo ba bōc a par ε?

XVII Yaa bōc ka bon 'lo jaa na tu a nee po kpe a bua po ma tun a par bōc po yi biu?

XVIII Tiche bon 'lo na ma yi a nee po, yin a tier po, anyāna le ma sōc a nisaal.

XIX A nisaal tier po le a tier dēbe ma yi, nire kufu, pōdēyele, sēsēyele, nānyiyele, jir dāasie, ni a gagaryele ma be.

XX A anyāna le a bonsi ala na ma sōc a nisaal tiche nire na din nūdēbe ba sōconō wu ε."

XXI Yesu yin a be chen a Tire paal ni Sidon paal po.

XXII Be le a poa na yi a Kanaan paal po yi piel ḥmieri chelsi, "N Soro kaa a n nibaal David Bie, a sīdeer le tara a n bipōc."

XXIII Tiche a Yesu ba 'yer 'yer jaa ku wu ε. Ka a wu poturbo wa 'yer ku wu, "Dii wu bar, wu poorō sun gōmō."

XXIV Ka wu 'yer, "A piir ala na bōr a Isūral nūbe po tēs 'yōc le ba tō ma."

XXV Tiche ka a poa wa gbur dumo a wu niem 'yer, "N Soro, sōu ma."

XXVI Ka a Yesu 'yer, "A ba see ika fu de bibiir bōdiir lob 'yōc baar ε."

XXVII Ka a pɔɔ 'yer, "Jɔ, n Soro, a baar gba ma dire na a bɔ̄di por por ala na ma ɔmara loro a ba níkplex dakɔɔ pilem."

XXVIII Ka Yesu 'yer ku a pɔɔ, "Pɔɔ, a fu sɔɔfu bɛrma naa! A i ku fu a lɛ fɔn buɔrɔ." A wɔ bɔdɔɔ sa naa a dɛdɛe daa 'lɔnɔ.

XXIX Yesu na wa yi a be, wɔ den a Galilee man yal kɔkoor 'lana, na wɔ tı do tɔɔ ju jāne.

XXX A niyɔɔ tara na a nibe gbɛɛ na kpi kpi, nı jɔn, nı a gbɛrsı, nı a wɔn 'matāan baalsı yɔɔ waan a wɔ sɛ. Ba wa bin ban a wɔ niem a wɔ sāa a ba jaa baalsı.

XXXI Neer 'maan a nibe ban wō ka a wɔn 'yerɛ, ka a gbɛrsı sa chiine ka a bala a gbɛɛ nı na kpi kpi mı sa ka a jɔn mı nyerɛ. Ka ba dāna a Isıral nibe Nāajmın.

XXXII Yesu buɔl a wɔ poturbo wa 'yer ku ba, "Nıbaal kpe ma naa nı a niyɔɔ banyāna bojūu ba ben a n sɛ ber ata tı ba di bon jaa ε, n ba buɔrɔ ika n vɛ ka ba lɛb chiine kɔ ε, amine ban wa lon sɔr pɔ."

XXXIII Ka a wɔ poturbo 'yer ku wɔ, "Nyɛ le sı̄ nyɛ paanɔɔ a dālpuɔ nyā pɔ tɔɔ kāan a niyɔɔ banyāna?"

XXXIV Ka Yesu sı̄vɔr ba, "Paanɔɔ aŋmınle le yi tara?" Ka ba 'yer, "Ayopɔi nı jāme bālāa."

XXXV Wɔ vɛn ka a nibe jāne tēe.

XXXVI Ka wɔ pāa de a paanɔɔsı ayopɔi nı a jābālāa ala na wɔ puor Nāajmın yāan, tı na wɔ ɔma de ku a wɔ poturbo, ka ba de pɔ a nibe.

XXXVII Ba jaa din tı, ka a poturbo wob a bɔŋmaar 'yɔɔ pɛr ayopɔi.

XXXVIII A bala na di ın dɔɔr tur anaar, ka pɔɔbɔ nı bibiir nūu ba pɔɔ ε.

XXXIX Won wa v̄ε ka a n̄ibε yaar baar wɔ kp̄εn a gborɔ na wɔ chen Magadan paal po.

XVI

I A Faraseemine nı a Saduseemine wan ıka ba bεer Yesu kaa na ba 'yerε, "Wiil sı ne'maa t̄mɔ na ı jāne na yi a saaju."

II Ka wɔ 'yer kɔ ba, "Ala wa ı jāanuɔr le, yı ma 'yer ıka a wer chaar naa bojūu a saaju mɔɔ naa.

III Ala wa ı bibio le, yı ma 'yer ıka saa na wan a dına, a julōjuur sɔb naa ka saa koro. Yı ma kāan a saaju tı 'yer ıka saa na wan bıı wɔ kɔ wa ε, yı bɔɔn a t̄ee nı a saaju 'yer ma 'yer, ηmīne a yı kɔ t̄ɔ bɔɔ a jānsı a dına ε?

IV Yın yelbe-ırbe nı s̄es̄enbe le buɔrcı ıka n t̄ɔ ne'maa t̄mɔ ka yı kaa, yı kɔ nyε ne'maa t̄mɔ ka a Jona ne'maa t̄mɔ ba le ε." Be le wɔ bar ba tı chen.

V A poturbo ɔin ba t̄ɔ de paanɔɔ ε, tı na ba gɔɔ a man gɔɔn.

VI Ka Yesu 'yer kɔ ba, "Yı gu yı māe a Faraseemine nı a Saduseemine dābil po."

VII Ba piel mana kɔrcı taa, "Sın ba waan paanɔɔ jaa le so."

VIII Yesu na wa bɔɔn wɔ 'yer naa, "Yın sɔɔfu na ba jā bon ε, ηmīne a yı 'yerε ıka yaa tara paanɔɔ ε?"

IX Yaa nyε bɔɔ a par sere bıı? Yaa t̄iercı a paanɔɔsı anūu a n̄ibε tur anūu na di faa tı yı wob a bɔŋmaar 'yɔɔ a pεr pie nı ayi bıı? Yaa

tıertɔ a paanɔ̄ɔsi anūu a nibe tur anūu na di faa
tı yı wob a bɔ̄ŋmaar 'yɔ̄ɔ a per pie nı ayi bı̄?

X Bı̄ a paanɔ̄ɔsi ayopõi a nibe tur anaar na di
faa tı yı wob 'yɔ̄ɔ per ayopõi bı̄?

XI Bo le so ka yaa tıer bō̄ɔn ıka a ba i paanɔ̄ɔ
le n 'yerε ε? Yı gu yı māe a Faraseemine nı a
Saduseemine dābil yele pɔ̄."

XII Be le ba pāa tıer bō̄ɔn ıka a ba i a paanɔ̄ɔ
dābil le ε tıche ba bō̄ɔn a Faraseemine nı a
Saduseemine wiilfu.

XIII A Yesu na wa kpe a Sisariya Filipai paal pɔ̄,
wu suor a wu poturbo, "An le a nibe 'yer ıka a
maa Nısaal Bie i naa?"

XIV Ka ba 'yer, "Bamıne 'yer ıka Jɔ̄ɔn Kɔ̄suoro,
ka bamıne mı 'yer ıka Elaija le, ka bamıne mı
'yer ıka Jeremiya bı̄ a Nāaŋmın 'ye'yerε āsuc
le."

XV Tıche a wu suor ba, "An le yın 'yer ıka n i
naa?"

XVI Ka Simon Pita 'yer, "Fɔ̄v le a Nı-iraa, a
Nāaŋmın Vɔ̄r Bie."

XVII Ka Yesu 'yer ku wu, "Fu ju nɔ̄mɔ̄ na Simon,
Jona bie! A ba i nısaal nı nire le ir wiil fu ε, tıche
a n Sāa na be a saaju le.

XVIII Maa le 'yerε kʊ̄rɔ̄ fu, a fɔ̄v Pita, a par le
kusır pie, a fu 'yer nyāna pɔ̄ le, in tu bʊ̄l nibe a
ba wa sɔ̄o de ma ka a kpii tēe kɔ̄ tɔ̄ ba ε.

XIX In kʊ̄fɔ̄n a saaju nāalɔ̄u pān bie, bon 'lɔ̄ jaa
fɔ̄n lū ka a wer pɔ̄, a mın lūn a be a saaju, bon
'lɔ̄ jaa fɔ̄n for bar ka a wer pɔ̄, a mın for bar a
be a saaju."

XX Ka wu pāa kpākpāan a wu poturbo ıka ba
taa 'yerε kʊ̄rɔ̄ nire jaa ıka 'lɔ̄ le i a Nı-iraa ε.

XXI An piel a sōč 'lōnō a Yesu piel 'yere kōrō ba ika won chen Jerusalem tī di dōoye a nibere nī a Juu nibe bōorlo nibere nī a nee wiwiilbe nuur po, ka ba ku wō, ka a ber ata daar a wō le ir i vor.

XXII Ka Pita tōč wō yin chēchēe na wō tī piel 'yere, "N Soro, Nāanjmīn ku sōč ka a yele nyā i fu ε."

XXIII Tiche a Yesu līeb 'yer ku a Pita, "Tōč lan ka tī che ma. Fu iin Satan, na fu i gber njme bon ku ma. Faa tara Nāanjmīn bonsı tīer ε, tiche nisaal bonsı tīer le fu tara."

XXIV Ka a Yesu pāa 'yer ku a wō poturbo, "Ala i āsūč jaa buorō na ika wō i a n poturo, wō 'laar a wō māe tī 'mōč a wō daa tuo turo nī ma.

XXV A nīre 'lō na buorō ika wō faa a wō nyevor na bōr wō naa, tiche nīre 'lō mi na bōr a wō nyevor a maa jūu, na nyē wō naa.

XXVI Ala i nīre tara naa a wer ju bonsı a jaa, tī bōr a wō nyevor, bo tōnō le won nyē? Bū bo le won de teen a wō nyevor?

XXVII A maa Nisaal Bie na waan naa Nāanjmīn tīr nī a wō malakası wa yab nīre jaa bon 'lō won maal.

XXVIII Yelmāe le n 'yere kōrō yi ika a yi bamine na ara a ka kō kpi ε, tī na yi nyē a maa Nisaal Bie na waara a n nāa difu jie."

XVII

I A ber aysoob daar, Yesu tara na Pita nī Jemesi nī a wō yebē Jōon don tōwōo ju a ba tēe.

II Wō chil wō māe a ba niem, ka a wō nie nyile mōtōč kaar, ka a fuu pel nyile būu kaar.

III Mosesi ní Elaija mí wa dūun yí ara a wú s̄e, ka ba wa 'mataa 'yere.

IV Pita 'yer ku Yesu, "N Soro, a vila na ka sín kpíere a ka. Ala i fu s̄co naa, in 'yōon seer ata a ka na, ka fu so a ãsuo, ka Mosesi mí so a ãsuo, ka Elaija mí so a ãsuo."

V Won chene 'yere ka a julōjupila wa p̄o ba naa, ka Nāajmūn kókór 'yer be a julōjuur p̄o, "Nyā le a n Binōnāa, a n p̄o pel wú naa, yí chele a wú 'yer."

VI A poturbo na wa wō a nítō dābāe kp̄e ba naa ka ba lo kpa tēe.

VII Tiche ka Yesu wa s̄ur ba tí 'yere, "Yí ir, yí ta joro dābāe ε."

VIII Ban wa dōo kaa, baa nyε n̄re jaa ka a Yesu tεe ba le ε.

IX Ban wa yi a tōo ju suro, Yesu kpāa ba naa, "Yí taa 'yere kuro n̄re jaa a bon 'lō yin nyε ε, tī tān a daar 'lō a maa N̄isaal Bie na l̄eb ir a kūu p̄o."

X Ka a wú poturbo s̄uur wú, "Nm̄ine le a i ka a n̄ε wiwiilbe 'yer ika Elaija le na de nie wa?"

XI Ka Yesu 'yer, "S̄ire jaa le, ika Elaija wa naa wa choor a bonsi a jaa.

XII Tiche yelmāe le n 'yere kuro yí ika Elaija den nie wa ka baa bōo wú ε, tiche ba i won a le na pel a ba p̄o. Le mí le a maa N̄isaal Bie mí na di a dōoye a ba nuur p̄o."

XIII Be le a poturbo pāa bōon ika Jōon Kōsuoro 'yer le wú 'yere.

XIV Yesu ní a wú poturbo na wa chen a n̄uyoo s̄e, daba wa gbur dumo a wú niem,

XV tı 'yer, "N Soro, kaa a n bie nıbaal, kpūgul le wu loro na wu dire dcoye yoo, sōo ñasoo wu ma lon būu po bu kōo po.

XVI N tara won waan a fo poturbo sē, tiche baa tōo sāa wu ε."

XVII Ka a Yesu 'yer, "Yun duna nibe babāma dēme, a yi sōofu na ba jā bon ε, n be a yi sē naa tān dabor? N tara nī yi kānyir jā ñmīne?" Tı 'yer a daba, "Tōo a bie wa ku ma."

XVIII Yesu tān a sīdeer ka wu yi a bie po, a dēdēe daa ka a bie sa.

XIX A poturbo wan a Yesu tēe sē wa suv̄, "Ñmīne a i ka sūn ba tōo dii a sīdeer bar ε?"

XX Wu 'yer ku ba, "Bojūu a yi sōofu ba jā bon ε. Yelmāe le n 'yere kuró yi, yun tara sōofu ku jā a kōkōo bir, yun 'yer ku a tōo nyāna, ir a ka chen a be; won ir chen. Tı yele jaa ku i kpēo ku yi ε."

1

XXII Ban wa lōo taa a Galilee, Yesu 'yer ku ba, "Ban gar 'yōo a maa Nisaal Bie ka n di dcoye a nibe nuur po.

XXIII Ban ku maa naa, ka a ber ata daar ka n lēb ir i vor." Ban wō a nītō, ba puur sōo naa.

XXIV A Yesu nī a wu poturbo na wa ta a Kapanahum, a puorfū yir lōpodierbe wa 'yer a Pita, "A yi wiwile maa yab a puorfū yir lōpoo bu?"

XXV Ka wu 'yer, "Jō, wu ma yab naa." Pita na wa ta a yir, Yesu le de nie suv̄ Simon, "Bo le

1 **XVII:XX 17:20** A gāma amīne po, baa 'yōo a pōfū ljēr nī bō'yen ε ika, 21Tiche yi kōo tōo a sīdeer nyā tō dii bar ε, ka ala ba i Nāaŋmīn suorfu ni kōo galfo le ε.

fu tuer?" Ba boo le ma yab a lõpoo ku a wer ju nãmine? A ba bibiir le buu niyor le ma yab?

XXVI Pita na 'yer ika niyor së, le Yesu 'yer ku wu, "A le a bibiir son ba mäe.

XXVII Tiche saa buoró ika si sõo a nibe banyana puç ε, yi chen a man po ti lob a jãpãi, yin wa ir a jãdõo 'lo yi yuo a nee, yin nyen libir, yi de ya a si lõpoo. De a jäm 'lo fun dõo nie nyõo, fõu wa haa a wu nee fun nyen libibir, de a 'lo yab a si lõpoo."

XVIII

I A sõo 'lõnõ le a poturbo wa a Yesu së na ba wa suvõ, "An le i kpëe gar ba jaa a Nääjmin nääalõu po?"

II Wu buol bibile na wu vë a wu ara a ba po,

III ti wu 'yer, "Yelmäe le n 'yere kuro yi, yin baa lob na yi kaara fika bibiir kaar ε, yi kõ tõo kpë a Nääjmin nääalõu po.

IV A le juu, nire 'lo na sur wu mäe a bibile nyâna kaar, le i a kpëe gar ba jaa a Nääjmin nääalõu po.

V "Nire 'lo jaa na de a bibile nyâna a n juu, maa le wu de.

VI Tiche, ala i ãsuc jaa mi vë naa a bõbile nyâna na soc ma i yelbier, a ninyine 'lõnõ, bala 'mõc nuer lü yco a wu nyie po daa 'yõo a man po, ala sa.

VII "Nebier le ku a wer, a beer kaa na vë ka ba i yelbier. Beer kaa na wa naa, tiche nebier le ku a nire 'lo 'yõo an tu wa!

VIII Ala i a fu nüu buu gber vë naa ka fu i yelbier, nmaa wu lob bar. Fun ti kpë a nyevor po ni

nūñmaa bū gbeñmaa sān fon tara a nuur nī a gbeε a jaa ayi tī na fo tī kpe a wōm jie a be a būu na ba kpīne ε.

X Ala i a fo nūbir mī vē naa ka fo i yelbier, 'loo lōb bar. Fon tī kpe a Nāaŋmīn nāalōu pō nī nūbifīε sa naa fon tara a nūbie ayi tī na fo tī kpe wōm jie.

XI "Yi bōon sō na yi taa kaara a bōbil banyāna āsūc pōrō ε, yelmāε jaa le n 'yere kurō yi a ba malakası ben a saaju ma kaara a n Sāa niem. 2

XII "Bo le yi tīer? Ala i a nūre āsūc tara na piir kōbaa, ka bō'yen wa bōr, a ba i wōn bar a kōbaa forbir ala a pēchiin baa pō, tī yōorō bōorō a bō'yen 'lō tī tān a sō 'lō jaa wōn na tī nyē wō bū?

XIII Yelmāε le n 'yere kurō yi, 'lō wa nyē wō, nōc ma kpe wō naa gar a kōbaa forbir ala na ba bōr ε.

XIV Le nī wō ju mī le ika a ba i a yi Sāa saaju bōfū ika a bōbil banyāna āsūc wō bōr ε.

XV "Ala i a fo yebé āsūc i fon yelbier, chen tī wil wō a wō sōonaā fōu nī a 'lō tēε. 'Lō wa sōc a wō bōrfū, yi le iñ yeeε go.

XVI Tīche 'lō ba wa sōc a fo 'yer ε, tara nūbō'yen bū nūbe ayi chiin, ka a nūbe ayi bū nūbe ata di a 'yer dāasīε. *(Mosesi Gāma Na Tu Ata 19:15)*

XVII 'Lō wa tōr a nūbe bala niem, 'yer ku a pupuorbiiř, ka 'lō wa chēne tōr na waa tu a ba nēε ε, fo maal wō ftka a le fon na maal a nīyuo, bū a lōpodier kaar.

2 **XVIII:X 18:10** A gāma amūne pō, baa 'yōo a pōfū pie nī bō'yen ε ika, 11A maa Nīsaal Bie wan ika n wa faa a bala na bōr.

XVIII “Yelmāe le n 'yere koro yi, bon 'lo jaa yin lū ka a wer pō, mī lūn a saaju bon 'lo yin lor bar a wer pō a mī lor bar a saaju.

XIX “Yelmāe le n 'yere koro yi, a yi nibe ayi tara sōfu suor bon jaa, a n Sāa na be a saaju na ku yi naa.

XX Jie 'lo nibe ayi bū ata na ara nī a maa yuor, n ben a ba pō.”

XXI Pita wan wa suor wu, “N Soro, ala i a n tō suō i man yelbier gbeε aŋmīne le in vē bar wu? Gbeε ayopōi (7) bū?”

XXII Ka a Yesu 'yer ku wu, “N 'yere na koro fu a ba i gbeε ayopōi ε, tiche gbeε lijaata nī pie nī ayopōi gbeε ayopōi (77).”

XXIII “A le jūu a Nāaŋmīn nāalōv na nyentaa fika nāa na buor ika 'lo nī a wu tōtōnbō ba guor a ba libie kaa.

XXIV Wun wa tī piel guoro a libie yele ba nyōon āsuō na di wu turo pie sān waan a wu sē,

XXV wun kō tōc yab a sān ε, a wu níkpēe 'yer ika ba da 'lo nī a wu pōc nī a bibiir nī a wu bonsī a jaa yab a sān.

XXVI “Ka a tōtōnō lo gbur dumo a wu niem lōorō nuur 'yere, ‘Tara nī ma kānyir, in yab a fu sāma a jaa.’

XXVII A níkpēe kāan a wu nībaal tī vē a wu sāma ku wu, tī bar wu.

XXVIII “Tiche, a daba nyā nī wu ju na wa yi a yōo nyē a wu tōtōtō suō na di wu toofar kōbaa sān, wu chīm a daba kōkōr pō tī 'yer, ‘Yab ma a sān fun di.’

XXIX “Ka a tōtōnō nyā mī lo gbur dumo tī suorō, ‘Tara nī ma kānyir, tī in yab fun a sān.’

XXX “Ka wo tor, ti nyoco wo chiin ti poco ti tan a soco 'lo won yab a san.

XXXI A wo tototaaba na wa nye a le won i, ba poco soco naa, ka ba chen ti man a jaa ko a nikpe a le jaa na i.

XXXII Ka a wo nikpe boco wo wa soor wo, ‘Fõu totoputuo soo. Fun soor ma juu le so ka n ve a san bar fo.

XXXIII Fu mi kõ naa kaa a fu tototo soco nyã nibaal nitaa a le in kaa a fu nibaal ε?’

XXXIV A wo nikpe suur ir naa ka wo de wo tir ika ba ti poco wo ge wo ti tan a daar 'lo won yab a san a jaa.

XXXV “Le mi le a n Sãa na be a saaju na i yu mi, yun baa ve a yu yebe bar ε.”

XIX

I Yesu na wa 'yer a anyã baar, wo yin a Galilee chen Judiya paal po, a Jordan man gõon.

II Niyoco turo wo naa, ka wo sãa a ba baalsi a be.

III Faraseemine bamine wan a wo sẽ ika ba wa beer wo kaa, na ba soor wo, “Sor ben be ika daba wo bar a wo poco yele kõo juu bu?”

IV Ka Yesu 'yer, “Yaa kar a be a nire 'lo na maal ba a pielfo daar ‘Maal daba ni poco’”, (*A Pielfo Gãn 1:27*)

V na wo 'yer, “A le juu, daba na bar a wo sãa ni a wo ma, tiche ka 'lo ni a wo poco i bõ'yen, ka ba jaa ayi i ãgãn bõ'yen? (*A Pielfo Gãn 2:24*)

VI Baa le chene i ayi ε, tiche ba iñ ãgãn bõ'yen. A le juu, bon 'lo Nãañmin na 'mataa, nire wo ta oor aa ε.”

VII Ka ba suor wu, “N̄mīnē ka a Mosesi 'yer ika s̄i kū wu p̄o bar gān, t̄i bar wo?”

VIII Ka wu 'yer kū ba, “Bojūu a ȳi nyākpāen jūu le so ka a Mosesi bar a s̄or ika, ȳi bar a ȳi p̄obo, t̄iche a pielfu daar a ba dōo be a le ε.

IX A le jūu, n̄ 'yere na k̄r̄o ȳi, n̄ire 'l̄o jaa na bar a wu p̄o, ka ala ba i s̄efu jūu t̄i kul p̄o yuo, wu s̄ōon a kul taa.”

X A wo poturbo 'yer ko wo, ala i le le a be a daba n̄i a wu p̄o, a ba s̄ee ika n̄ire wu kul p̄o ε.

XI T̄iche ka wo 'yer ko ba, “N̄ire jaa kō tōo s̄oo a wiilfu nyā ka a bala a Nāaŋmīn na v̄e a ba bōo a par tee ba le ε.

XII Bamīne ben be na ba dōor ε, an i le le ba dōo ba ka be, ka bamīne m̄i a ba taaba le maal ba ka baa dōor ε, ka bamīne m̄i t̄or a kul taa a Nāaŋmīn nāalōv̄ jūu, 'l̄o jaa n̄i na tōo s̄oo a wiilfu nyā, wu s̄oo.”

XIII N̄ibe waan na bibiir ika wu dōol ba a wu n̄uu na wu suor Nāaŋmīn kū ba. T̄iche a poturbo mīn 'yōo a bala na waan ba.

XIV Ka a Yesu 'yer, “Ȳi bar a bibiir s̄or ka ba wa a n̄ s̄e, ȳi ta pii ba s̄or ε, a banyā taaba le so a Nāaŋmīn nāalōv̄.”

XV W̄u dōol ban a wu nuur suor Nāaŋmīn kū ba, t̄i chen.

XVI Be le ka n̄ire āsūo wa a wu s̄e wa suor, “Wiwile, bo yelvila le iñ i naa nȳevor na ba tara baarfv̄ ε?”

XVII Ka a Yesu suor, “N̄mīnē a fu sur̄o ma bon 'l̄o na i v̄ila? N̄ibō'yen tee le i n̄ibie. Ala i fu buor̄o na ika fu nȳe nȳevor turo a nebinsi.”

XVIII Ka daba suor wu, “A boo?” Ka Yesu 'yer,
“Ta kʊ nure ε, ta sε ε, ta ju ε, ta di jir dāasιε ε,

XIX 'yōonō a fu sāa nɪ a fu ma, (A
Yifo Gān 20:12-16) na fo mɪ le nō a fo tɔ suɔ a fo
māe kaar.” (Mosesi Gāma Na Tu Ata 19:18)

XX Ka a daba 'yer kʊ wu, “N tu naa anyāna a
jaa, bo le che ma?”

XXI Ka a Yesu 'yer kʊ wu, “Ala ɪ fu buɔrɔ na
ika fo ɪ cheche, tɪ de a fo bōtarsi a jaa da, na fo
de a libie kʊ a nōn dēme, fʊn nyen a Nāaŋmɪn
nāalōu tɪ na fo wa turo ma.”

XXII A daba na wa wō a nɪtō, wu chiin naa puɔɔc
bojūu wu tara na bōtarsi.

XXIII Ka Yesu 'yer kʊ a wu poturbo, “Yelmāe lɛ
n 'yere yɪ, an ɪn kpēc tara suɔ na kpɛ a Nāaŋmɪn
nāalōu pɔ.”

XXIV Sure jaa lɛ n 'yere kʊrɔ yɪ go, an ɪn
kōmɔkōmɔ ka nyɔɔma na kpɛ kparpii bɔɔ pɔ gar
tara suɔ na kpɛ a Nāaŋmɪn nāalōu pɔ.”

XXV A poturbo na wa wō a nɪtō, neɛ 'maa ba
naa ka ba surɔ, “An lɛ na pāa nyɛ faafu?”

XXVI Ka Yesu kaa ba tɪ 'yer, “Ala na ɪ tuo nure
sε, Nāaŋmɪn sε yele jaa ba ɪ tuo ε.”

XXVII A Pita 'yer kʊ wu, “Nyɛ sɪn bar bonsɪ a jaa
tɪ wa turo fo? Bo sāyar lɛ sɪn nyɛ?”

XXVIII Yesu 'yer kʊ ba, “Yelmāe lɛ n 'yere kʊrɔ yɪ,
a bonsɪ a jaa bōpaalaa lɪebfʊ daar, a maa Nisaal
Bie na jānɛ naa a tūr nāalōu dakɔɔ ju. Ka a yin
bala mɪ na turo ma mɪ jānɛ a nāa dakɔɔ pie nɪ
ayi ju, tɔɔrɔ a Isūral bala pie nɪ ayi 'yer.

XXIX Nure nyā jaa na bar a wu yir bɪl yeeɛr bɪl
yepɔbɔ, bɪl sāa, bɪl ma, bɪl bibiir, bɪl puo a maa

jūu na nyen dōoltaa gbees kōbaa tī tara nyevor na ba tara baar fū ε.

XXX Tiche a nūyōo na de a nie na wa ben puor, tiche ka a puor dēme nī wa de a nie.

XX

I “Nāaŋmīn nāalōo nyentāan fika daba kōo na dōo ḥmaa ir bibio jaa pipi yi ika wō tī bō nūbe ka ba chen tī kō wō puo pō.

II Wō sōo naa ika wōn yab ba naa a le ban na de a bībir gbul ka wō tara ba chiin a wō puo pō.

III “A mōtōo nī le wa do bālāa wō yun tī nyē a nūbe bamīne na ara a daa pō na baa maala bon jaa ε.

IV Ka wō 'yer ku ba, ‘Yi mī chen a n puo pō tī in yab yin naa a le jaa na sēen.’

V Ka ba sōo chen. Tī wō le yi go a mōtōo na wa vurō gar ju sālsōo nī a mōtōo na wa surō a tūr pō na wō tī bō a nūbe bamīne mī.

VI A jāano'maar sōo, wō le yin tī nyē bamīne mī na chene jē pōrō jaa. Ka wō suor ba, ‘Bo le so a dūna yin jāne ba maala bon jaa ε?’

VII A ba 'yer, ‘Nūre jaa ba suor sī kōb ε.’ Ka wō 'yer ku ba, ‘Yi wa a sī chen a n puo pō a yi tī kō.’

VIII “Jāanuor na wa ta, a puo suō 'yer ku a nūre 'lo na kaara a wō puo, ‘Buol a tōtōnbō ku ba a ba libie, de nie piel a bala na bīer wa tī tān a bala na dōo nie wa.’

IX “A bala na wa bīer wa āsuō jaa den a bībir gbul libir.

X A dōo nie dēme na wa tī wa, ba tīer ika ban nyen gar a le, tiche a wō ku āsuō jaa mī bībir gbul libir.

XI Tiche ban wa de a le baar, ba vōn nēer 'yōc a puo suo,

XII na ba gōonō a puo suo 'yere, 'A nībe banyāna wa bier wa tī fu yab sī jātaa, nī sīn na ḥmaa ir nī ḥor wa tō lēee ka mōtō ḥme sī tī mōrō.'

XIII "Ka wō līeb suo a ba āsūc, 'N badaba, n ba i fu dēer ε, a ba i yin le scō ika yin den a bibir gbul libir ε?

XIV De a fu libir chiine. Maa le nō naa ku a puor dēme nītāa a le iñ ku yī.

XV N ba tara sōr na de a n libie iñ a le iñ buōrō bū? Bū fu tara nyuur nī a n maal vīla?"

XVI "A le jūu, a puor dēme na wa ben niem ka a nie dēme mī wa be a puor."

XVII Yesu na wa pāa duoro a Jerusalem, wō tara na a poturbo pie nī ayi yin chēchēe na wō tī 'yer ku ba,

XVIII "Nyε, sī ben duoro a Jerusalem ka ban tī de a maa Nīsaal Bie 'yōc a Juu nībe bōrlo nīberε nī a nee wiwiilbe nuur pō.

XIX Ban de man ku a bala na ba i a Juu nībe ε, ka ba la ma, tōrō ma, chīre nataar 'yōconō ma, na ba ge ma, tī ku ma, ka a ber ata daar ka n ir i vor go."

XX Be le ka Jebedee pō tar a wō bibiir ayi waan a wō sē wa lo gbur dumo a wō niem na wō suo rō bon kō.

XXI Ka a Yesu suo wō, "Bo le fu buōrō?" Ka wō 'yer, "Vē ka a n bibiir banyā ayi ka āsūc jāne a fu nūsō ka āsūc mī jāne a fu gubaa jie a fu nāalōu pō."

XXII Ka a Yesu 'yer, "Faa bōč a bon 'lō fvn sūčrō ε. Ban tōč nyūn a dōčye ḥmele 'lō in na nyūn o?" Ka ba 'yer, "Sīn tōč naa."

XXIII Ka a Yesu 'yer ku ba, "Yin tōč nyūn a n ḥmele tīče maa kōč tōč 'yer a buor sūč na jāne a n nūšōč bū a n gubaa jie ε, ka a bala a n Sāa na chōčr ku tēe ba le ε."

XXIV A poturbo pie bala na wa wō a nūtō, ba nyen naa a yeeer ayi bala suur.

XXV Ka a Yesu buoč ba waan wa 'yer, "Yi bōčon na ika a bala na kaara a nūbe bala na ba i a Juu nūbe le kaara ba bon jaa pō, ka a ba nūberē tōč ba.

XXVI A kōč tōč be a le a yi pō ε, tīče nūre 'lō na buočo ika wō i a yi kpēε, wō i a yi tōtōnō.

XXVII Nūre 'lō mi na buočo ika wō i a yi nūdierē, wō i a yi gbāgbaa.

XXVIII Nūtāa le a maa Nūsaal Bie na bā wa ika ba tōnō kōrō ma ε, tīče ka wō i a tōtōnō na wō de a n nyevor faan nūyōč yelbier bar."

XXIX Yesu nī a wō poturbo na wa yire a Jeriko nūyōč turo wō naa.

XXX Ka a jōn ayi jāne a sōr kōkoor. Ban wa wō ika Yesu le tala, ka ba gboolo, "Sī Soro, David Bie wooo i, kaa a sī nūbaal."

XXXI Ka a nūyōč 'yer ika ba bar gōmō tīče ka ba chēne gboolo, "Sī Soro, David Bie wooo i, kaa a sī nūbaal."

XXXII Yesu ara na tī buoč ba sūč, "Bo le yi buoč ika n maal ku yi?"

XXXIII Ka ba 'yer ku wō, "Sī Soro, sī buoč na ika sī nyere."

XXXIV Nibaal kpẽn a Yesu, ka wu siir a ba nibie, ka ba nyere na ba turo wu.

XXI

I Ban wa gbɔrɔ a Jerusalém nı a Betefagi a Olive Tır Tɔɔ ju, Yesu tɔn a wu poturbo ayi,

II na wu 'yer ku ba, "Yi chen a tēbile 'lɔ na be a yi niem, yin ti nyen bɔɔ̄ ban lū ka a bɔpɔl ara kɔɔ wu, yi for yaa waan."

III Ala i nire wa suor yi naa, 'Nmíne a yi foro a bɔɔ̄?' Yi 'yer ku wu, 'A Sı Soro le buɔrɔ yaa.' Won bar sɔr ka yi foraa waan fɔɔ jaa."

IV A yele anyā i na ka a na i yelmāe a le a Nääñmın 'ye'yer na dɔɔ̄ 'yer na wu 'yer.

V "'Yer ku a Jerusalém nibe, 'Nyε, a yi nää waara na a yi s̄e. Wu siir wu māe na wu do bɔɔ̄. Bɔpɔl bile le wu do waara nı.' " (*Jekariya 9:9*)

VI A poturbo chen ti tɔ a le a Yesu na 'yer ika ba i.

VII Ba waan na a bɔɔ̄ nı a bɔpɔl bile na ba de a ba foɔr 'yier dɔɔ̄l, ka wu do jāne a bɔpɔl ju.

VIII Niycɔcɔ 'yier a ba foɔr a sɔr pɔ ka bamíne mi 'mel vai 'yier a sɔr pɔ.

IX A niycɔcɔ bala na be a niem nı a bala na turo a puor chile na 'yer, "Yāan yooo, Nää David Bie! Nääñmın wu s̄oo a 'lɔ won tɔ! (*Yiel Gān 118:26*) Yāan yooo, dānfu wu ta a saaju Nääñmın."

X Won wa kpe a Jerusalém tēe pɔ, a nibe ba jaa ire na yulōbūmm, na ba sɔr, "An le a nyā?"

XI Ka a niycɔcɔ bala na turo wu 'yer, "Nyā le i a Nääñmın 'ye'yer, Yesu na yi a Najareti na be Galilee."

XII Yesu kpε naa a Nāaŋmın puorfʊ yir bεchaar pɔ, na wʊ dire a bala na chiin a bonsı tı daara nı a bala na daara baraa, tı na wʊ dara a libiteerbe tεεbulsı nı a bala na daara a papar dakɔɔr lɔɔrɔ.

XIII Wʊ 'yer ku ba, "A sεb a Nāaŋmın gān pɔ ıka, 'A n yir na ı naa Nāaŋmın suɔrfʊ jie,' (*Isaiya 56:7*) tıche 'Ka yın maal wʊ ka wʊ ı nānyısı sɔɔlfʊ jie.' " (*Jeremiya 7:11*)

XIV Jɔn nı gbersı chen a be a Nāaŋmın puorfʊ yir ka wʊ sāa ba.

XV Tıche a Juu nıbe bɔɔrlo nıbere nı a nee wiwiilbe na nyε a ne'maa tɔmɔ wɔn tɔ nı a bibiir na ıre a gɔmɔ a Nāaŋmın puorfʊ yir pɔ ıka, "Yāan yooo! Nāa David Bie." Ka a ba pʊur sɔɔ.

XVI Ba suɔr a Yesu, "Fʊ wɔn a le a bibiir banyāna na 'yerε ε?'" Ka wʊ 'yer, "Jɔ, yaa dɔɔ kar ıka, 'A bibiir nı bipile nεgāma pɔ le yi buɔrɔ rεefʊ ε?'" (*Yiel Gān 8:2*)

XVII Wʊ bar ba naa tı yi chen a Betani tēe pɔ tı gā a be.

XVIII Wɔn wa lıeb chen a tēkpεε pɔ a bibio, kɔ kpε wʊ naa.

XIX Wʊ nyεn kɔkɔɔ tıε na ara a sɔr kɔkoor, a wʊ chen tı ta ka wɔmɔ ba be be ε, tı wʊ ı va nara tεε. Ka Yesu 'yer ku a tıε, "Fʊ kɔ le wɔ wɔmɔ go ε!" Ka a tıε juɔl kpi ajienaa.

XX A poturbo na wa nyε a tıε na kpi, neer 'maa ba naa ka ba 'yerε, "Nmīne le a tıε ı juɔl ajienaa a le?"

XXI Ka Yesu 'yer ku ba, "Yelmāe le n 'yerε kurɔ yı, yın tara sɔɔfʊ na yaa baal ε, a ba ı a le na tɔ ku a tıε nyā tεε le yın tɔ ε, tıche yın gba 'yer ku a tɔ nyāna, 'Ir suu a man pɔ,' tı wɔn ir naa.

XXII Yün wa suor bon jaa tı tara sɔɔfʊ, yün nyε naa."

XXIII Yesu na wa tı kpε a Nāaŋmın puorfʊ yir bechaar pɔ na wʊ wile, ka a Juu nibe boɔrlo nibere nı a Juu nibere wa a wʊ sε a sɔɔ 'lɔ wʊn wile wa soor wʊ, "Bo kpɛɔ le fʊ de tōnɔ nı a anyā nı an le ku fu a sɔr ıka fu tōnɔ nı a anyā?"

XXIV Ka a Yesu 'yer ku ba, "N mı na suor yün suorfʊ bɔ'yen. Yün wa tɔ wiil ma a par, n mı na wiil yı naa a nire 'lɔ na ku ma a kpɛɔ ka tōnɔ nı a anyāna.

XXV A Jɔɔn na dɔɔ suoro a nibe a Nāaŋmın kɔɔ, Nāaŋmın le ku wʊ a sɔr bıı nibe le ku wʊ a sɔr? Yı 'yer n kaa?" Ka ba piel chire taa, "Sın be 'yer ıka Nāaŋmın le tɔ wʊ wʊn suor sı naa ka bo le so ka saa sɔɔ de wʊ ε?

XXVI Tiche sıı mı 'yer ıka nire le tɔ wʊ a ba ı ε, sı joro naa a nibe dābāe bojūn nire jaa sɔɔ naa ıka a Jɔɔn in Nāaŋmın 'ye'yerε."

XXVII Be le a ba 'yer ku a Yesu, "Saa bɔɔ ε." Ka a Yesu mı 'yer ku ba, "N mı kɔ 'yer ku yı a nire 'lɔ na ku ma a kpɛɔ ka n tōnɔ nı a anyāna ε."

XXVIII Ka a Yesu 'yer ku ba, "Nmıne le yı tıer? Daba le tara bibiir ayi, na wʊ chen tı 'yer ku a dɔɔ suɔ, 'N Bie chen tı tɔ a n puo tōmɔ a dına.'

XXIX Ka wʊ 'yer, 'N kɔ chen ε,' tiche na wʊ ta sɔɔ lıeb a wʊ tıer na wʊ chen.

XXX A sāa le chen tı 'yer ku a ayi suɔ a le nı wʊ ju mı, ka wʊ 'yer, 'N chen naa,' tı na wʊ tɔr.

XXXI "A bibiir banyāna ayi, buor suɔ le tɔ a wʊ sāa bofʊ?" Ka ba 'yer, "A dɔɔ suɔ le." Ka Yesu 'yer ku ba, "Yelmāe jaa le n 'yerε kurɔ yı a

lõpodierbe ní a pco baar na dõc yin nie kpe a Naañmín nãalõs po.

XXXII Jœon Kõsuoro wan wa wile yi a yelmæs sør ka yaa sco de wo ε, tiche a lõpodierbe ní a pco baar scoon de wo, yin sco wa nyε gba yaa lieb a yi tiec sco de wo ε.

XXXIII “Yi le chele a sukpa ãsuc. Daba le ko wo puo na wo. Wo wocon a puo wo jaa jilõ, na wo tuu bco ka ban ma por a wõmõ 'yõonõ na ba neñmer ir a kõc. Wo men jie ãsuc na do ka nire na ma do jãne a be kaara a puo. Wo den a puo ku nibe ika ba kaara ti na wo yo chen paal yuo po.

XXXIV A porfu sõc na wa ta, wo tõn a wo gbägbaar ika ba chen a nibe bala së ti por a tie wõmõ.

XXXV “Tiche ka a nibe bala nyco a wo gbägbaar ñme a ãsuc, na ba ku a ãsuc ti na ba lob a ãsuc ní kusibe ku.

XXXVI Be le wo le tõ a gbägbaar bamine ka ba ge ba a le ne ni wo ju.

XXXVII A baaraa le wo tõ a wo mæs bie a ba së na wo 'yer, 'Ban 'yõc naa a n bie.'

XXXVIII “Tiche a pokaarba na wa nyε a bie, ba 'yer ku taa, 'Nyã le i a bõdire, yi i a si ku wo ti de a bonsi.'

XXXIX Be le ba nyco wo ku lob bar a puo kõkoor.

XL “Põpãanyã a puo suo wa wa, ñmine le won i a pokaarba banyãna?”

XLI Ka ba 'yer ku wo, “Won wan wa ku a pokaarba banyã ba jaa ti de a puo ku niyor, a bala na ma sco ka ba po a puo bonsi a ñmafu sco.”

XLII Yesu 'yer ku ba, "Yaa kar a jie nyā a Nāaŋmūn gān na 'yer ika a, 'A kōsir 'lō a mūmīerbe na tōr bar le i a kōsir ju. A sī Soro le tō a nītō ka a sōb sī a nībie.' (*Yiel Gān 118:22, 23*)

XLIII "A le jūu n 'yere na kōrō yī, Nāaŋmūn na faan a wu nāalōu yin a yī sē ku a nīyor bala na wu.

XLIV Nīre nyā na lo a kōsir nyā ju na purpor a, tīche a wu mī na ku nīre nyā ju won lo dōcl."

XLV A Juu nībe bōorlo nīberē nī a Faraseemine na wa wō a wu sōkpar anyāna, ba bōon naa ika bala le wu lōorō a sōkpar gbeere nī.

XLVI Ka ba bōorō na sōr ika ba nyōo wu, tī na ba joro a nīyōo dābāe bojūu ba nyen ka wu i Nāaŋmūn 'ye'yere.

XXII

I Yesu le lōorō na sōkpar kōrō a nībe na wu 'yere,

II "A Nāaŋmūn nāalōu nyentāan fika nāa kōo na maal a wu bidaba na kulo pōo paalaa bōdiir.

III Wu tōn a wu tōtōnbō ika ba tī 'yer a bala won buol a pōo paalaa jie, tīche a bala won buol ka ba tōr.

IV "Wu le tōn nīyor ika ba tī 'yer a bala won buol, 'Nyē, n maal a pōo paalaa bōdiir baar, n kūn a n nadar nī a napōl ka yele jaa choor baar, yī wa a pōo paalaa jie.'

V "Tīche ka ba tōr ka nyā jaa ma chen wu chenfu jie, ka ãsūo mī chen a wu puo pō, ka ãsūo mī chen a wu yar jie.

VI Tiche ka a bala na che nyɔɔr a wo tɔtɔnbɔ ge ba tı na ba kʊ ba.

VII A nāa suur ir naa ka wo tɔ a wo sojası ika ba tı kʊ a nukorbo bala tı chom a ba tēe.

VIII “Tı na wo pāa 'yer kʊ a wo tɔtɔnbɔ, ‘Yele jaa choorbaar, tiche a bala in buol ba sese ε.’

IX Yı yi a tēe po tı buol nire jaa yin nyε ka wo wa a poɔ paalaa jie.’

X Le le, a tɔtɔnbɔ yin a tēe po tı buol nire jaa ban nyε, a nimin nı a nidebe ka a yir wa sese nibe wo jaa.

XI “Tiche a nāa na wa kpe ika wo kaa a nibe, wo nyen daba ãsso na ba su a poɔbiel fuu ε,

XII Ka wo suur wo, ‘N badaba, ηmune fo ire wa kpe a ka tı ba su a poɔ paalaa fuu ε?’ Ka a daba kpal a neε.

XIII “Ka a nāa 'yer kʊ a wo tɔtɔnbɔ, ‘Yı lū a wo gbeε naa nuur na yi lob wo bar yoo a libe po, be le nibe na kōnō tı oɔro nyime.’

XIV “Nyɔɔ le ba buol, tiche bälää le ban chel ir.”

XV Be le ka a Faraseemine guor taa na ba wa beεr Yesu kaa na ba na nyɔɔ wo a wo 'yerbie po.

XVI Be le ba tɔ a ba poturbo nı a nibe bamune na yi a Nāa Herod s̄, na ba 'yer, “Wiwile, sı bɔɔ naa ika fu in yelmāe suɔ, na fu wile Nāaŋmın sɔr nı yelmāε, bojū faa kaara le nibe na 'yere bı̄l oor ε.

XVII ‘Yer kʊ sı a le fɔn tıεr. A tara na sɔr ika sı yab a lōpoo kʊ a Nākp̄eε Siisa bı̄l sı ta yab ε?’

XVIII Tiche a Yesu na bɔɔn a ba potidεer jū, ka ka wo suur ba, “Yin neεr ayi dēme. Bo le yi buɔrɔ ika yi beεr ma kaa?

XIX Yı wiil ma a libir n kaa.” Be lε ba de a libikur waan.

XX Ka wu súor ba, “An foto ní an yuor le be a libir po?”

XXI Ka ba 'yer, “A Nākpēē Siisa le.” Le le ka a Yesu 'yer ku ba, “Yı de a 'lɔ na ı a Nākpēē Siisa sofú na yı ku wu, na yı mı de a 'lɔ na ı a Nāaŋmın sofú mı ku a Nāaŋmın.”

XXII Ban wa wō a nitõ, nee 'maa ba naa ka ba bar wu tı chen jaa jomm.

XXIII A bıbir 'lõnõ, a Saduseemine na 'yer ıka a kūu po irfo ba be be ε, ba wan a Yesu s̄e wa súor wō,

XXIV “Wiwile, Mosesı s̄eb ıka yεbe wa kpi tı bar p̄o na ba tara bie ε, a wu yεbe wu kul a p̄oɔkuɔr 'lɔ na wu d̄o bibiir ku a wu yεbe 'lɔ na kpi.

XXV Yεer ayopõi le d̄o be a ka a s̄i s̄e ka a ba kpēē kul p̄o na waa d̄o bie ε, tı kpi tıche a p̄oɔkuɔr bar ka a yεbe de kul.

XXVI Ka a ayi s̄o mı de a p̄oɔkuɔr kul baa mı d̄o bie, tıche ka wu mı kpi. A le ne nı wu ju mı le ata tı tān a ayopõi s̄o.

XXVII Ba jaa na wa kul a p̄oɔkuɔr nyā lɔɔr taa baar a p̄oɔkuɔr nyā mı baar kpi.

XXVIII Bala wa ir yi a kūu po, a nıbe banyā ayopõi an p̄o, le wuń ı, an ı ba jaa kul wuń lɔɔr taa?”

XXIX Ka a Yesu 'yer ku ba, “Yaa nyε yın bɔr, bojūu yaa bɔɔ a Nāaŋmın gāma nı a wu kpẽ ε.

XXX Nıbe wa ir a kūu po, ba kɔ le kul taa ε, tı ban kaara fika malakası na be a saaju.

XXXI Tıche a kūu po ir fo yele, yaa kar a le a Nāaŋmın na d̄o 'yer ku yı ıka,

XXXII n i naa a Abraham Nāaŋmīn nī a Isaakī Nāaŋmīn nī a Jekōb Nāaŋmīn ε? *(A Yifū Gān 3:6)* Wō iñ Nāaŋmīn vōr, waa i Nāaŋmīn kūn ε.”

XXXIII A nībe na wa wō a nītō neer 'maa ba naa nī a wō wiilfū.

XXXIV A Faraseemīne na wa wō ika Yesu 'yer tōo a Saduseemīne, ba mī lōon taa.

XXXV Ka a ba ãsūc na i a nee wiwile suor 'yerbir buōrō ika wō bēer a Yesu kaa,

XXXVI “Wiwile, A Mosesi nebinsi a jaa pō, buor le i kpēe?”

XXXVII Ka a Yesu 'yer ko wō, “ ‘Nō a fo Soro Nāaŋmīn nī a fu nyāa wō jaa, nī a fu nyevor wō jaa, nī a fo tīer wō jaa.’ *(Mosesi Gāma Na Tu Anūu 6:5)*

XXXVIII Nyā le i a kpēe nī a nedōc.

XXXIX A ayi suō mī nī nyā, ‘Nō a fo tō suō a fu kaar.’ *(Mosesi Gāma Na Tu Ata 19:18)*

XL A Mosesi neer a jaa nī a Nāaŋmīn 'ye'yerbe wiilfū kpākpāana na a binfū nyāna.”

XLI A Faraseemīne na wa 'mataa, Yesu suor ba naa.

XLII “Nmīne le yi tīer a Ni-iraa yele? An bie le wō i?” Ka ba 'yer ku wō, “David bie le.”

XLIII Ka a Yesu suor ba, “Nmīne le ka a nāa David a Nāaŋmīn Sīe na dōo kpē, a wō buōl wō ika, ‘N Soro’? Bojūu wō 'yer naa ika,

XLIV ‘A Soro 'yer ku a n Soro, “Jāne a n nūsōo jie, ka n wa de a fu dōdēme ka ba i a fu gbeε dōelfu jie.” *(Yiel Gān 110:1)*

XLV Ala i David buōl wōn wō ika, ‘N Soro,’ ηmīne wōn ire wa i a wō bie?”

XLVI An yi a daaar 'lõnõ chiine, nire jaa ba le haa nee 'yer 'yer ε bu le 'la suur suurfu jaa go ε.

XXIII

I Yesu pää 'yer ku a niycö bala ni a wu poturbo,

II "A nee wiiliibe ni a Faraseemine jāne na a Mosesi dakö ju.

III A le jūu, yi maala a le ban wile tū na yi turo, tū yi ta maala a le ban maala ε, bojūu ba maa turo a le ban wile ε.

IV Ba ma lūn tuor tūr tuo nibe, tū maa sō de a ba nubir sur ε.

V "Yele jaa ban tōnõ, ba ma buorō naa ika nibe ba nyε ba, na ba ma lū a fōr a ba jur pō, tū na ba ma su fuusı ban ma se bonsı 'yōc jaa vēves.

VI Bala wa lōo taa dire, a jii'yōconsı jie le ba ma nō ika ba jāne, ni a ba lōofu jiir a jibere jiir.

VII Ala tū na ba ma buorō ika bama puoro ba a dar pō, na ba ma buorō ika nibe ba bōlo ba, Wiiliibe.

VIII "Yi ta sō ka ba bōlo yi, Wiiliibe ε, nikpēs bō'yen tēs le yi tara. Yi jaa in yeer.

IX Yi ta buol nire jaa yi, sāa a wer pō ε, bojūu yi tara na Sāa bō'yen na be a saaju.

X Bu yi ta buol nire jaa wiwile ε, bojūu yi tara na Wiwile bō'yen tēs na i a Ni-iraa.

XI A 'lō na buorō ika wu i a yi kpēs wu i a yi tōtōnõ.

XII Nire 'lō na 'mōorō a wu mās ire ni, Nāanmīn na suun wōn pīlem tīche nire 'lō mi na siir wu mās Nāanmīn na 'mōo wōn ka wu do.

XIII "Tīche nebier ben a yin nee wiiliibe ni a Faraseemine na i a neer ayi dēme sē. Yi pōon a

nibe var bar a Nāaŋmīn nāalōš pō. Yīn māe ba kpiere ε, tī na yī pōo var a bala na buorō a kpefū bar.³

XV “Nebier ben a yīn nee wiwiilbe nī a Faraseemīne na i a neer ayi dēme sē. Yī ma yōn jitēbe nī a man pō na yī tī 'yer līeb nīre tīer, yīn wa tōč wō ka wō kaara a yī kaar, yī ma līeb wō naa ka wōn di dōoye a būu dagel pō a yī kaar.

XVI “Nebier ben a bala na i jōn tī na ba tōorō a jōn, na ba ma 'yer ika, ‘Nīre 'lō na pōn a Nāaŋmīn puorfū yir a ba i tuo ε, tīche nīre 'lō na pōn a selma 'lō na be a Nāaŋmīn puorfū yir a lū wō naa.’

XVII Yī in jōn na yī i jōlo. Buor le i kpēε, a selma būi a Nāaŋmīn yir 'lō na maal a selma ka wō i a chechē?

XVIII Yī mi 'yer naa, ‘Ala i nīre pōn na a Nāaŋmīn bōor lofo jie, a ba tuo ε, tīche ala i nīre pōn na a Nāaŋmīn kufū 'lō na dōol a jie, a lū wō naa.’

XIX Yīn jōn banyā. Buor le i kpēε, a kufū būi a Nāaŋmīn bōor lofo jie na ma vē ka wo i chechē?

XX A le jūu, nīre 'lō jaa na pōn a Nāaŋmīn bōor lofo jie, pōn wō naa nī bon jaa na dōol a wō ju.

XXI Nīre 'lō mi na pōn a Nāaŋmīn yir, pōn wō naa nī a nīre 'lō na jāne a be.

XXII Nīre 'lō mi na pōn a saaju, pōn naa a Nāaŋmīn nākōč nī a nīre 'lō mi na jāne a be.

3 **XXIII:XIII 23:13** A gāma amīne pō, baa 'yōč a pōfū pie nī anaar ε ika, 14Nebier ben a yīn nee wiwiilbe nī a Faraseemīne na i a neer ayi dēme sē. Yīn le ma fōb a pōčkōč a ba yie na yī ma soor Nāaŋmīn kor wile nibe. A le jūu yīn le a Nāaŋmīn na ge yōč.

XXIII “Nebier ben a yin nee wiwiilbe ni a Faraseemine na i a neer ayi dëme së. Yi ma ir a bonsi po jiir pie po bõ'yen lõon baduu gba vaar ku Nääñmin, ti na yi tor a Nääñmin neer ala na tire bar na i yelmäe sör tufo, nibaal kaafu ni yelmäe tarfu. A anyä le a see ika yi turo ti na yi taa ire amine bara ε.

XXIV Yin jõtõorbõ ba nyã. Yi ma chuor a jääjubil bar ti ma võl a nyõoma.

XXV “Nebier ben a yin nee wiwiilbe ni a Faraseemine na i a neer ayi dëme së. Yi ma pëen a ñmanyuraa ni a ladira a yõo tiche ka a puo seeen bogar ni nyuur.

XXVI Yin Faraseemine na i jõn. Yi ma dõo pëe a ñmanyuraa puo tiche ka a yõo mi pää pëe a yõo ka a viel.

XXVII “Nebier ben a yin nee wiwiilbe ni a Faraseemine na i a neer ayi dëme së. Yi kaara fika yar ban pää ka a viel, tiche ka a puo po tara nibe kõbo ni deer jaa bõro.

XXVIII Le ni wu ju mi le a yin a yõo, yi in nitör a yi taaba së, tiche a yi puom, yi tara na neer ayi ni putuyele.

XXIX “Nebier ben a yin nee wiwiilbe ni a Faraseemine na i a neer ayi dëme së. Yi men a Nääñmin 'ye'yerbe yar, ti na chõor a bala na tor yar,

XXX ti na yi 'yer ika, ‘Sün ta be be a si sãakpämíne sõo, si kõ naa ta puo ba ku a Nääñmin 'ye'yerbe ε.’

XXXI A nitõ jõu yi din a yi mäe dääsiε ika yi in a nibe bala na ku a Nääñmin 'ye'yerbe bibiir.

XXXII Yı baar baar a le a yi sãakpämíne na dőc l.

XXXIII “Yın waa bibiir, ḥmíne yın ırε wa chāe a būu dagel kūu.

XXXIV A le jūu ın tōn Nāaŋmın 'yε'yεrbε, yεn dēme, nı a wiwiilbe, ka yi kʊ bamíne yɔɔl a daa ju, yın pɔɔn bamíne na yi fɔb ba a yi lɔɔfʊ jiir, tı na yi pāa tulo yɔɔrɔ bɔɔrɔ ba a tēn a jaa.

XXXV Ka a na di yi a nıbe bala na ı a nıtor ba bɔɔ yele jaa yın kʊ, piel a Abel jāi sɔɔ tı tān a Jekariya bidaba Barakiya ban kʊ a Nāaŋmın bɔɔr lofʊ jie nı a puorfʊ jie chara pɔ.

XXXVI Yelmāe le n 'yεre kurɔ yi, a yın dına nıbe na nyen gefʊ a yele anyāna jūu.

XXXVII “Pa yın Jerusalem nıbe, a yın na ma kurɔ a Nāaŋmın 'yε'yεrbε na yi lɔɔrɔ a bala a Nāaŋmın na tō a yi s̄e nı kusıbe, nyε le an ma ırε ma volaa jā ka n ma bɔɔrɔ ika n kaal a fɔ bibiir 'mataa fika nõɔ na ma ūun a wɔ bil, tıche ka faa bɔɔrɔ ika fɔ maal a le ε.

XXXVIII A le jūu n bar a fɔ tēe kʊ fɔ ka wɔ ı dakpolo.

XXXIX Yelmāe le n 'yεre kurɔ yi ika yi kõ le nyε ma go ε, wa tı tān yın na 'yer ika, ‘Nāaŋmın wɔ sɔɔ a 'lɔ won tō.’” *(Yiel Gān 118:26)*

XXIV

I Yesu na wa yi a Nāaŋmın puorfʊ yir pɔ na wɔ chiine, a wɔ poturbo turo wile ika wɔ nyε le ban mε a Nāaŋmın puorfʊ yir ka wɔ kaara.

II Be le a Yesu 'yer kʊ ba, “Mı yi mı nyε naa anyāna a jaa? Yelmāe jaa le n 'yεre kurɔ yi, a

kusiviel anyāna āsūc jaa kū le wa chēne dōcōl a wū tō ju ε. Ban wa dān a jaa lōb."

III Yesu na wa do jāne a Olive Tōjju, a poturbo wan a wū sē a ba tēe wa suor wū, "Yer kū si a daar 'lōnō a anyāna nī na i. Bo le na i a jāne a fu waa sōc nī a wer baarfū daar?"

IV Ka a Yesu 'yer kū ba, "Yi bōcōn sō ka nīre jaa ta wa bel yi ε.

V Bojūu, niycō na de naa maa yuor waan wa 'yere, 'Maa le a Nī-iraa,' na ban bel niycō.

VI Yūn wa wōn tam, ka ba 'yere a tam 'yer, yi ta mīre ε. A le na i naa, tiche a wer baarfū chēne na be puor.

VII Paal dēdēme na yin tam, ka a nāmīne mī yi tam ka kō mī lo ka a tēe jiir amīne dōcōnō.

VIII A dōcōye anyāna, an kaara fika a pōc na ma dōcōrō ka a wōnō wū.

IX "Ban pāa nyōcōr yūn chiin na ba tī pōb yi na ba kū yi, ka a paalsi a jaa 'laar yi, yūn sōc ma jūu.

X Niycō na bar a ba sōcōfū, na ba gar 'yōc taa na ba 'laar taa.

XI Jir ḥmarba 'ye'yerbē na wan wa 'yere belē cōcūnō.

XII Niycō nī na tōr Nāaŋmīn nēe, ba kō nō taa ε.

XIII Tiche nīre nyā na ara tī tān a baaraa Nāaŋmīn na faa wū naa.

XIV Ban mōl a Nāaŋmīn nāalōs 'yer nōc nyā a wer wū jaa ka a i dāasīe a paalsi a jaa pō, tiche ka a wer pāa baar.

XV "Yūn wa nyē naa a yele 'lō a Nāaŋmīn na 'laar na waara nī sōcōfū ka wū be a jichechē 'lō

nítää le a Nääñmün 'ye'yerε Daniεl na dőc 'yer. Vë ka a nyã na kara bőc a par. *(Daniel 9:27)*

XVI Yìn wa nyε a le a nübε bala na kpíerε a Juda, ba jo do a tőc ju.

XVII Níre jaa na be gar ju, wu ta suu a die po ti de bon jaa ε.

XVIII 'Lɔ mì na be a puo po wu ta kul a yir ti de a wu fuu ε.

XIX A bıbir nyāna wa vıe an in tuo ku a pɔçpuur nı a bala na tara a bi'yensi.

XX Yı suɔrɔ Nääñmün ka a yi jofɔ ta i sāε ε, bıu a Pẽnfo Bıbir Daar ε.

XXI Nääñmün na maal a wer wa tān a põpāanyā, baa di a dçoyε nyã buɾɔ ε, bıu dçoyε kõ le wa jā wu go ε.

XXII Ala i a Nääñmün ba ȱmaa a ber ala bar ε, níre kõ le chene go ε. Tiche a bala won chel ir jūu won ȱmaan a ber bar.

XXIII A le daar níre wa 'yer yi ika, 'Nyε a Ni-iraa,' bıu "Lɔ nı nyã," yi ta soɔ de ε.

XXIV Bojūu jirsı Ni-irsı nı jirsı 'ye'yerbe na wa naa wa tõnõ ne'maa tõmõ na ba bel nübε bamune ala i ba tőc naa ban 'mantaa bel a bala a Nääñmün na chel ir.

XXV Yi nyε, n den nie 'yerε kɔrɔ yi.

XXVI "A le jūu, bala wa 'yer ku yi ika, 'Nyε 'lɔ nı nyã a dälpuɔ ju,' yi ta yi a be ε. 'Bala wa 'yer nyε, 'lɔ nı nyã a die po,' yi ta soɔ ε.

XXVII A le a saa nyıurfı na ma yi a mõtőc purfu jie na wu chaar 'yɔc a mõtőc mürfu jie, le le a maa Niisaal Bie waa mì na kaara.

XXVIII Jie 'lɔ jaa bőkűu na be, be le a sıdumo ma 'laara.

XXIX “Ajienaa, a ber anyāna a dōcye baarfū puor, ‘A mōtōč na lii naa, ka a chuu mī kō le chaar ε, ka a ḥmerbie pōrō yire a saaju loro, ka a saaju bonsı a jaa dōčnō.’ *(Isaiya 13:10)*

XXX “A sōč lōnō le ban nyē a maa Nīsaal Bie na waara a julōjuur pō, ka a paalsı a jaa na be ka a wer pō kōnō. Ka ba nyē a maa Nīsaal Bie na yi a saaju a julōjuur pō, waara nī kpēč nī tūr.

XXXI Wun tōn a wū malakası ka ba pēel a ıul kpēč jaa na ba buč a nībe bala wun chel ir a wer wū jaa 'mataa.

XXXII “Yı de a pōlpōl tīer yele jān yē. 'Lō wa tōrō a vaar, yı bōčn ıka a tol sōč gbūr naa.

XXXIII A le nī wū ju mī le, yin wa nyē a yelsı anyāna, yı bōčn ıka a maa Nīsaal Bie waa gbūr naa jaa yēyē.

XXXIV Yelmāe le n 'yere kurō yı ıka, a pōpāanyā nībe kō kpi baar ε, wa tī tān a yelsı anyāna na ı.

XXXV A saaju nī a wer na wa baaraa, tīche maa 'yerbie 'lō kō wa baar ε.

XXXVI “Nīre jaa ba bōč a bībir nyā ε, bīl a sōč ε, a malakası mī gba na be a saaju ba bōč ε, bīl a Bie ε, ka a Sāa tēe ba le bōč ε.

XXXVII A le an dōč kaara a Nowa sōč, le le an mī na kaara a maa Nīsaal Bie waa sōč.

XXXVIII Bojūu sere, tīche ka a kōpaalaa wa nībe dire na, tī nyuro, ka dōr nī pōbō kulo taa, tī tān a bībir 'lō a Nowa na kpe a daka bulomtum pō.

XXXIX Baa bōčn ε, tī tān a sōč 'lō a kōpaalaa na wa di ba, le mī le an kaara a maa Nīsaal Bie waa daar.

XL Nībe ayi na ben puo pō, ka a Nāanjmīn wa de a āsūč chiin tī bar a āsūč.

XLI Pōbō ayi na 'mantaa nīεne jō ka a Nāaŋmīn wa de a ãsūo chiin tī bar a ãsūo.

XLII "A le jūu yī kaara sō, bojūu yaa bōo a bībir 'lō a yī Soro nī na wa ε.

XLIII Tīche yī bōon a yele anyā par, a yīr sūo ta bōon a sō 'lō a nānyie na waara a tāsōo, wū kō naa gur ε, ka a nānyie wa kar kpe wū a yīr ε.

XLIV A le jūu, yī mī guro a yī māe, bojūu a maa Nīsaal Bie na wan a sō 'lō yīn kō bōon ε.

XLV "An le a nīre 'lō na i a yē nī a yelmāe sūo a wū nīkpēe na 'yōo ka wū kaara wū a yīr na wū kōrō a tōtōnbō a ba bōdiir a sō 'lō wūn 'yōo wū?

XLVI An īn bōcsōn kū a tōtōnō nyāna a wū nīkpēe na wa nyē ka wū īre a le.

XLVII Yelmāe le n 'yere kōrō yī, wūn vēn ka wū kaara a wū bonsī a jaa.

XLVIII Tīche ala i a tōtōnō nyāna īn putusūo na wū tīer a wū nyāa pō ika, a n nīkpēe kor naa,

XLIX tī piel gere a tōtōnbō bala na be a yīr tī pāa ma di na wū ma pōo a dānyurbo pō,

L a wū nīkpēe na wa dūu wū naa a bībir 'lō wūn ba tīer nī a sō 'lō wūn ba bōon ε.

LI Wūn ḥjma wūn gbūl gbūl 'yōo a neer ayi dēme pō, be le ban kōnō tī ḥcoro nyime.

XXV

I "A sō 'lōnō, a Nāaŋmīn nāalōo na kaara fīka pōcsarsī pie na de a ba fātīne ika ba tī tuor a pōo paalaa nī a wū sīre.

II Ka a ba anūu i jōlō, tīche ka a ba anūu mī i yē dēme.

III A jōlō bala den a ba fātīne tīche baa de kāa pōo ε,

IV tiche ka a ba anūu bala mī na i a yē dēme,
de kāa pōo a ba fātīne pō.

V A pōo paalaa sīre na wa kor a waa jūu, gūc
kpe ba naa ka ba gā gur.

VI "A tāsōo bāin le ba ḥme chēlma tāna 'yērē,
'A pōo paalaa sīre waara, yi yi wa tuor wō yooo.'

VII "A pōosarsı pie banyāna vaan ir tīe tīe a ba
gonsı 'yōo a ba fātīne pō.

VIII A jōlō bala 'yer ku a yē dēme, 'Yi pōr a yi
kāa amīne ku sī, a sī bonsı kpīine naa.'

IX "Be le ka a yē dēme bala 'yer ku ba, 'Kai, a
kō ta sī nī a yīn ε. Yi chen a be ban daara na yi
tī da.'

X "Tīche, ban līeb chiine a dafū jie, a pōo
paalaa sīre wa naa, ka a bala jaa na chōor 'mataa
kpē a pōo paalaa kulfū jie, tī na ba nyōo a pān
cēd.

XI "A jōlō anūu bala mī wa bīer wa na ba mī
wa kpooro a pān 'yer, 'Nikrēε, nikrēε, yuo a pān
ka sī kpē.'

XII "Tīche ka wō 'yer ku ba, 'Yelmāε jaa, n ba
bōc yi ε.'

XIII "A le jūu yi gu yi māε bojūu yaa bōc a bībir
bīi a sōc ε.

XIV "A mī le nyentāan go fīka daba kōc na
buōrō yōfū na wō buōl a wō gbāgbaar 'mataa
de a wō bonsı pō ba.

XV Wō kūn āsūc selbie anūu, na wō ku āsūc mī
selbie ayi na wō ku āsūc mī selbir bō'yen. Wō
ma kūn āsūc jaa man a wō fōc, tī na wō yo.

XVI A 'lō na de a selbie anūu tī yar nyē selbie
anūu tōnō dōc.

XVII A 'lo mī na de a selbie ayi tī yar mī nyē selbie ayi tōnō dōcōl.

XVIII Tīche a 'lo na de a selbir bō'yen tī tuun bōc de a wō nūkpēe selbir ūu.

XIX "An wa kor bālāa ka a gbāgbaar bala nūkpēe wa wa ika ba guor a selbie yele.

XX A 'lo na de a selbie anūu waan na selbie anūu wa 'yer, 'Nūkpēe, selbie anūu le fu dōcō ku ma, nyē selbie anūu tōnō le n nyē dōcō.'

XXI "Ka a wō nūkpēe 'yer ku wō, 'Fu tōn vīla, gbāgbamāe le fu i. Fu tara na yelmāe a bōbile pō, in 'yōc fun ka fu kaara bōyōcō. Wa pōc ma ka sī 'mataa dire a nōcō.'

XXII "A 'lo mī wōn ku a selbie ayi wa 'yer ku a wō nūkpēe, 'Fu dōcō ku ma selbie ayi, nyē selbie ayi tōnō le n nyē dōcō.'

XXIII "Ka a wō nūkpēe 'yer ku wō, 'Fu tōn vīla, gbāgbamāe le fu i. Fu tara na yelmāe a bōbile pō, in 'yōc fun ka fu kaara bōyōcō. Wa pōc ma ka sī 'mataa dire a nōcō.'

XXIV "A 'lo mī wōn ku a selbir bō'yen wa 'yer naa, 'Nūkpēe, n bōcōn na fun i nūbikōo sōc na fu ma ḥma a be fun ba bōr ε, naa fu ma wob a be fun maa yaar bar ε.

XXV Ala le so ka dābāe kpe ma ka de a fu selbir tī ūu bar. Nyē a fu selbir.'

XXVI "Ka a wō nūkpēe 'yer ku wō, 'Fōu gbāgbaputuo nū koro sōc nyā. Fun ben bōcōn ika n ma ḥman a be in maa bōr ε, naa wob a jie 'lo in maa yaar bar ε,

XXVII a ta sēen ika fu ta de a n selbir tī yōc a libie yir pō, ka maa ta wa līeb wa ka n nyē tōnō dōcōl ε?

XXVIII “ ‘Yı faa a səlbir bõ'yen a wu sə̄ na yı ku a nıre 'lɔ na tara a səlbie pie.

XXIX Nıre 'lɔ jaa na tara yɔɔ, ban ku wuñ yɔɔ puɔ ka ba tara yɔɔ tiche a nıre 'lɔ na ba tara bon jaa ε, a bālāa 'lɔ wuñ tara gba ban faan yin a wu sə̄.

XXX A gbāgbaburbur nyā 'lɔ, yı de wu lɔb bar yōo be le ban kōnō tı ɔɔrɔ nyime.’

XXXI “A maa Nisaal Bie wa wa a n tūr pɔ, nı a n malakası ba jaa, in wa jāne naa, a n tūr nāalōu dakɔɔ ju.

XXXII A paalsı a jaa na pāa lɔɔ taa a n niem, ka n pāa oor a nıbe nıtāa le pechine na ma oor a piir nı a buor.

XXXIII In oon a piir bar a n nūsɔɔ jie, tiche ka a buor mı ara a n gubaa jie.

XXXIV “Ka n pāa 'yer ku a bala na be a n nūsɔɔ jie, ‘Yı wa, yın a n Sāa Nāaŋmın na sɔu. Yı wa kpe a Nāaŋmın nāalōu pɔ, de a yı nābomo wuñ chɔɔr bin gun yı a wer pielfu sɔɔ.

XXXV Bojūu kõ dɔɔ kpe ma, ka yı ku ma ka n di, kõnyūur dɔɔ kpe ma, ka yı ku ma kɔɔ ka n nyū, n dɔɔ i sāan ka yı ir ma sāan.

XXXVI N ba dɔɔ tara bōsursı ε, ka yı ku ma fuu ka n su, n dɔɔ bıere ka yı sāa ma. N dɔɔ be pɔɔfu die pɔ, ka yı wa piir ma kaa.’

XXXVII “A nımın na pāa lıeb suor wu, ‘Sı Soro, nyıne le sı nyε fu, ka a kõ kpe fu, ka sı ku fu bōdiir a fu di, bıı ka kõnyūur kpe fu, ka sı ku fu kɔɔ a fu nyū?’

XXXVIII Sɔɔ buor le sı nyε fu, ka fu i sāan ka sı ir fu a sāan, bıı ka faa tara bōsursı ε, ka sı ku fu

fuu a fu su?

XXXIX Sõõ buor le sì nye fu, ka fu bïere, ka sì tì piir fo kaa, bù sõõ buor le ba nyõõ fo põõ ka sì chen tì piir fu kaa?

XL “A nää na 'yer ku ba, ‘Yelmäe le n 'yere kõro yì, a le yün dõõ maal ku a niba'yõõnsi bala na i a n sofõ, maa le yì maal ku.’

XLI “Tiche na wu pää 'yer ku a bala mì na be a wu gubaa jie, ‘Põ 'yõõfu turo yì naa, yì tõõ chen be na yì tì kpe a bõõ 'lõ a Nääñmìn na gboõ gun a tõõ nì a wu malakası.

XLII Bojõõ kõ dõõ kpe ma, ka yaa ku ma bon jaa ka n di ε. Kõnyõur dõõ kpe ma, ka yaa ku ma kõõ ka n nyõ ε.

XLIII N dõõ i sääan, ka yaa kaa ma sääan kaa fu ε, n ba tara bon jaa na su ε, ka yaa ku ma fuu ka su ε, ka n bïere, bù be põõfu die po, ka yaa wa piir ma kaa ε.’

XLIV “Ka ba pää mì lïeb suvõr wu, ‘Sì Soro, sõõ buor le sì nye fu, ka a kõ kpe fu, bù ka a kõnyõur kpe fu, bù ka fu i sääan, bù ka faa tara bon jaa na su ε, bù ka fu bïere, bù ka fu be põõfu die po, ka saa kaa fu ε?’

XLV “Wu 'yer ku ba, ‘Yelmäe le n 'yere kõro yì, yün ba maal ku a niba'yõõnsi bala ãsõõ ε, maa le yaa maal ku ε.’

XLVI “A nibe banyäna na chen a ðõoye 'lõ na ba tara baarfõ jie, tiche ka a nimin mì chen a nyevõr na ba tara baarfõ jie.”

XXVI

I A Yesu na wa 'yer a anyäna a jaa baar, wu 'yer ku a wu poturbo,

VII “Yı bőon ıka a chen ber ayi ka a Göl Bar Difü na ta, ka ba na de a maa Nısaal Bie tür ka ba kpa ma a daa ju.”

III A Juu nıbe boorlo nıberes nı a nıberes lőc taa a boorlo nıkpëe yir na di Kayafası,

IV na ba boorlo vuo ban na tu nyoo a Yesu na ba ku.

V Tıche ka ba 'yer, a ta ı a Göl Bar Difü sőc ε, ka jeeer taa ire wa ir a chara pō ε.

VI Yesu na wa be a Betanı a Simon 'lo na dőc ı a kőkőmő yir,

VII ban wa jë dire, pōc kőc waan na părtovvla nı kānyūu kőc dafü na ba wōnō ε, na wu kpaar dōc a Yesu ju.

VIII A poturbo na wa nyę a le, ba nyen suur na ba 'yer, “Bo le so ka wu sőonő a kānyūu nyä bar a nıtő?

IX Fon taa den a kānyūu anyäna da libiyoo de ku a nőn dëme.”

X Yesu na bőon a ba tıer, wu 'yer ku ba, “Bää 'yőc le yi mii 'yőc wu? Wu maal vıla ku ma.

XI A nőn dëme 'lo, yın nı bala ben ka tıche maa ku be a yi së sőc jaa ε.

XII Wun kpaar a kānyūu anyäna 'yőc ma, wu maal a le chöör ma gun a n ūufü.

XIII Yelmäe le n 'yerε körö yi, jie jaa ban wa muol a 'yer nőc nyäna a wer wu jaa pō, ban 'yer naa a le a pōc nyä na ı na ba chene tara a wu tıer.”

XIV A Pie Nı Ayi bala ñasuc ban buol Judas Isikariyot chen a Juu nıbe boorlo nıberes së

XV tı suor ba, “Bo le yin ku ma ala i n de won 'yōč a yi nuur po?” Ba sør selbie lijer ni pie ku wo.

XVI An yi a sōč 'lōnō wu buor na vuon wun na tu de a Yesu 'yōč a ba nuur po.

XVII A bibir dōč 'lōnō i naa a Paanōkōo Lōčfu, ka a Yesu poturbo wa suor wu, “Nyine le fu buor ika si chen tı choor a Gōl Bar nyā Difu bar ka si tı di?”

XVIII Ka wu 'yer ku ba, “Yi chen a tēe po, daba kōč sē na yi tı 'yer ku wu, ‘A wiwile 'yer naa, a n sōč gbür naa, ka maa ni a n poturbo na di a Gōl Bar Difu a fu yir.’ ”

XIX A poturbo in a le jaa a Yesu na 'yer ika ba i. Ka ba maal a Gōl Bar bōdiir.

XX A jāanuor na wa ta, Yesu ni a wu poturbo Pie ni Ayi wa jēn jil a bōdiir na di.

XXI Ban wa dire, wu 'yer ku ba, “Yelmāe le n 'yerē kurō yi ika, a yi āsu na gar 'yōč ma.”

XXII Be le ka ba jaa puor sōč ka ba surō wu bō'yen 'yen, “An in maa le o, n Soro?”

XXIII Ka a Yesu 'yer, “A 'lo in 'mataa tun ala bō'yen po le na gar 'yōč ma.

XXIV A maa Nisaal Bie na kpi naa nūtāa le ban seb a Nāaŋmün gān po. Tiche nebier ben a nūre 'lo na gar 'yōč a maa Nisaal Bie wun din dōčye gar nūre jaa. Bala ta ba dōč wu ε, ala sa.”

XXV Judas a 'lo na gar 'yōč wu suor, “An in maa le o, Wiwile?” Ka a Yesu sōč, “Oč, föu le.”

XXVI Ban wa dire, Yesu den a paanōč puor Nāaŋmün yāan na wu ḥma de ku a wu poturbo, tı na wu 'yer, “Yi de 'wōb, a maa āgān le.”

XXVII Wo le den a ɿmele 'lo ban nyuro ni, na wo puor Nāaŋmin yāan ti le de ku ba, "Yı jaa yı de nyū."

XXVIII A anyāna le i a n jāi na i a netūraa iñ tara ni yı na tara kpeo. An kpaar na a faa niyoo ka yelbier ve kofu be be.

XXIX N 'yere na koro yı ɿka, n ko le nyū a dāa anyāna ε, wa ti tān a daar 'lōno iñ na 'mataa nyūn yı a dāpaalaa a n Sāa nāalopo."

XXX Ban wa yiel a yiel dān Nāaŋmin, ba suun chen a Olive Tūr To ju.

XXXI Yesu 'yer ku ba, "Yı jaa na jon a tāsoo nyāna ti bar ma a n yo, a maa juu. A seb a Nāaŋmin gān po ɿka, 'In ɿme naa pechine ku ka a piir yeyel.'

(Jekariya 13:7)

XXXII Tıche maa wa ir a kuu po, iñ doo yin nie chen a Galilee."

XXXIII Ka a Pita 'yer ku wo, "Ala i ba jaa soon bar fu a fu juu, maa 'lo ko bar fu ε."

XXXIV Yesu 'yer ku a Pita, "Yelmāe le n 'yere koro fu, ɿka a tāsoo nyāna a nordōko ko ε, tıche ka fu chiir ma gbeε ata."

XXXV Tıche ka a Pita 'yer ku wo ɿka, "Ala i maa ni foo na 'mataa kpi gba, ti n ko 'yer ɿka n ba boo fu ε." Ka a poturbo bala mi na che 'yer a le nε.

XXXVI Yesu ni a wo poturbo chen a jie 'lo ban buolo a Getisemanı, ka wo 'yer ku ba, "Yı jāne a kana tıche ka n chen ti soor Nāaŋmin."

XXXVII Be le wo tara Pita ni Jebedee bibiir ayi ka a wo poo soo yoo jaa ka tıer nyoo wo.

XXXVIII Ka wo 'yer ku ba, "N tıer soo naa, ti nyetāan kun, yı jāne a ka na gu ma."

XXXIX Wo chen a niem bälää tı lo kpa tēe suɔrɔ Nääñmın 'yere, "N Sää ala ı a tara naa ifu kő, v̄e ka a dɔçye ñmele nyāna po ma. Tiche a ta ı le maa na buɔrɔ ε, tı a ı a le fōu na buɔrɔ."

XL Wo l̄eb wa a poturbo s̄e wa nyε ka ba guro. Ka wo 'yer ku ba, "A mõ yı kő tōo j̄e bälää jaa gu ma ε?"

XLI Yı jεç chele, na yı suɔrɔ Nääñmın ka a beer kaa ta wa nyɔɔ yı ε. A ba t̄er buɔrɔ naa tiche ka a ba āgāma ba tuɔr ε."

XLII Wo le chen a gbεε ayi suɔ tı suɔr Nääñmın. "N Sää, ala ı a dɔçye ñmele nyā kő tōo po ma ε, ka maa ba nyūn wo ε, fōu bɔfū wo ı."

XLIII Wo le wan wa nyε ka ba chene guro, bojūu ḡɔɔ kpε ba naa.

XLIV Be le wo le bar ba tı chen a gbεε ata suɔ tı suɔr Nääñmın a le ne nı wo ju.

XLV Wo l̄eb wa a poturbo s̄e wa suɔr ba, "Yı chene na gā guro na yı pεne wε? Nyε, a sɔɔ ta naa ka ban gar 'yɔɔ a maa Nisaal Bie de wo ku a yelbe-ırbe."

XLVI Yı vaa ir ka sı chen. Yı nyε a gagaraa na waara."

XLVII A Yesu na chene 'yere, ka Judas na ı a wo poturbo Pie nı Ayi ãsɔɔ, tı daasāa nı nıbe na yi a Juu nıbe bɔɔrlo nıbere s̄e waara nı sɔberε nı dakvɔrsı a wo s̄e.

XLVIII A Judas dɔɔ man ba ıka, a 'lɔ won tı puor tı muɔr a kɔt̄ir 'lɔ le, yı nyɔɔ wo.

XLIX Ban wa tı ta, Judas pɔɔn chen tı 'yer, "Wiwile, n puor fu naa," tı muɔr a Yesu kɔt̄ir.

L Ka Yesu 'yer ku wo, "N badaba, tō a le fuon buɔrɔ ıka fu tō." Be le ba wa nyɔɔ a Yesu.

L1 Be le ka a Yesu poturbo ãsuo na ara gbür wu vúo a suo chen a Juu dëme bœrlo nää gbägbaa toor ñmaa.

L2 Be le ka a Yesu 'yer ku wu, "De a suo su a sukpa po, bala na jeeere ní a suo na kpin a suo kúu.

L3 Fu tier ika n kõ tõc buol a n Sää ka wu súu ma ní a malakasi gbulo pie ní ayi bù?

L4 Tiche ñmíne le an ure wa i yelmæ a le a Nääñmin gãma na 'yer ika a nitõ le na i?"

L5 A sõc 'lõnõ, a Yesu suur a niyco bala, "A mõ nübier le n i ka yi waan suur ní dakorsi a n nyco fu jie we? Bùbir jaa le n ma jâne wile yi a puorfú yir bechaar po, tu yaa nyco ma e.

L6 Tiche a i naa a le ka a le a Nääñmin 'ye'yerbe na dõc 'yer a Nääñmin gãma po i yelmæ." Be le ka a Yesu poturbo ba jaa bar wu ti jo.

L7 A bala na nyco a Yesu, chiin wu naa a Juu nibe bœrlo nää Kayafası së, ka a nee wiwiilbe ní a nibere ba jaa wa lõc taa.

L8 Tiche ka Pita be a puor jaa turo, na wu ti kpe a bœrlo nää yir bechaar po, tu lõc jâne ní a gugurbo, ika wu nyé le an na baar.

L9 Ka a Juu nibe bœrlo nibere ní a 'yer tœrfu nibere pää buorjir ñmarba ka ba na ñmaa jire 'yõc wu, ka ba na tu a be ku a Yesu.

L10 Tiche baa nyé yele jaa a wu 'yõc e. Niycó daan yi ñma jiryco 'yõc wu, tiche ka a ba 'yerbie i jirsí. A baaraa nibe ayi daan yi

L11 na ba 'yer ika, "A daba nyâna le 'yer ika, 'In tõc ñmer a Nääñmin puorfú yir nyâna bar tu de ber ata le men wu.' "

LXII A be lε ka a Juu nıbe bɔrlo nāa ir ara tı svor a Yesu, “Faa tara 'yer jaa na 'yer bı? Bo dāasıe le a anyā ban dire dɔclo fı?”

LXIII Tıche ka a Yesu ı jaa gbul. Be lε ka a Juu nıbe bɔrlo nāa 'yer, “N svor fı naa a Nāaŋmın nyā na ı a vor niem, ika fo 'yer ko sı, ala ı fɔo le ı a Ni-iraa na ı a Nāaŋmın Bie.”

LXIV Ka a Yesu 'yer ku wı, “O, a lε ne fun 'yer lε. Tıche yı jaa le n 'yerə kurı ika daar kɔo, yın nyen a maa Nısaal Bie na jāne a Kpɛɔ Sıɔ nūsɔɔ jie. Yı mı na lε nyę ma naa ka n yı a julōjuur pɔ waara.”

LXV Ka a bɔrlo nāa tɔo a fuu chir tı 'yer, “Wu sɔɔn Nāaŋmın yuor. Bo lε so sıń chene bɔrɔ dāasıdirbe? Yı wɔn wı tu Nāaŋmın.

LXVI Nmıne le yı tıer?” Ka ba 'yer, “Wu seen kuu.”

LXVII Ba chir nataar 'yɔɔ wı a nie pɔ, tı ma gbul nūu ȳmen wı, ka bamıne mı ma 'ma wı,

LXVIII tı svor, “Ni-iraa, ala ı fı bɔɔn yele jaa wiil sı a nıre 'lɔ na ȳme fı?”

LXIX Pita jāne naa a yɔɔ a bɔchaar pɔ. Ka a gbägbapɔɔbile ȳsuc wa a wı s̄ı wa 'yer, “Fı mı dɔɔ turo a Yesu na yi a Galilee.”

LXX Tıche ka wı chiir a ba jaa niem tı 'yer, “N ba bɔo a 'yer 'lɔ par fun 'yerə ε.”

LXXI Wıon wa tı ara a dɔdɔr neε, a pɔɔbile ȳsuc nyę wı naa na wı 'yer ku a nıbe na ara a be, “A daba nyā mı dɔɔ turo a Yesu na yi a Najareti.”

LXXII Be lε a Pita lε chiir pɔ tı 'yer ika, “N ba bɔo a daba nyāna ε.”

LXXIII A ba kor ε, ka a bala na ara gbور a Pita mi 'yer, "Sire jaa le, fu i naa a ba ãsυo. A fu kɔkɔr yin fon chāa pɔ."

LXXIV Be le ka a Pita pɔrɔ 'yɔ̄nɔ a wu māe tı mi pɔrɔ kɔrɔ ba 'yerε ika, "N ba bɔ̄ a daba nyāna ε." Ka a nɔraa mi tɔ̄ kɔ̄.

LXXV Be le ka Pita tıer tɔ a le a Yesu na dɔ̄ 'yer, "Fun chiir ma naa gbeε ata tıche ka a nɔraa kɔ̄." Ka a Pita ir yi a yoo tı kɔ̄ nubaal kɔ̄n.

XXVII

I A wer na wa chaar bibio, a Juu nibe bɔɔrlo nibere ni a nibere ba jaa lɔ̄ taa guor le ban na i ku a Yesu.

II Ba lū won tara chiin a paal Nākpẽs Pilate s̄.

III Judas na gar 'yɔ̄ wu na wa nyε ika ba tɔɔr a Yesu 'yer guor a wu kufu, wu puɔ sɔ̄ naa ka wu le lieb a libibie lijer ni pie na wu tı ku a Juu nibe bɔɔrlo nibere ni a nibere.

IV Tı na wu 'yer, "N maal yelbier ni in gar 'yɔ̄ nure na ba maal yelbier jaa ε." Tıche ka ba 'yer, "Si baka ba le ε? Fu 'yer a i."

V Wu den a libie lɔ̄b bar a Nāaŋmın puorfo yir pɔ, tı na wu yi tı yɔ̄cl miir.

VI Ka a Juu nibe bɔɔrlo nibere wob a libie na ba 'yer ika a ba see ika si de yaa 'yɔ̄ a Nāaŋmın puorfo yir libie pɔ ε, bojūu a in jāi libie.

VII Ban wa guor taa baar, ba den a libie dān a lamier wer a jie ban ma ūno sāanba.

VIII Le le so ka nibe buɔlɔ a jie nyā, "Jāi Wer," wa tān dīna.

IX A ın yelmāe nı a lę a Nääñmın 'yε'yerε Jeremiya na dőc 'yer, "Ba den a libibie lujer nı pie a lę a Isıral nıbe na sōc de,

X na ba dān a lamier wer nitāa le a sı Soro na 'yer." (*Jeremiya 19:1-13*)

XI Yesu na wa ara a Näkřeë Pilate niem, wu suor wu naa, "Fõu le ı a Juu nıbe nää ɔ?" Ka a Yesu 'yer "Jɔ, a le ne fūn 'yer le."

XII A bçorlo nıbere nı a nıbere na sōcnō a wu yuor, waa 'yer 'yer jaa ε.

XIII Be le a Pilate suor wu, faa 'yerε 'yer jaa we? Nyε le ban sōcnō a fu yuor jā?

XIV Tıche a Yesu ba haa nεe sōc wu nı a ala a jaa ban 'yerε dōclōc wu ε, ka a 'maa a Pilate nεe.

XV A lōo difu sōc wa ta, ba ma 'yer ika a Näkřeë Pilate wu ir nıre 'lō a nıbe na buorč a pōc fu die po bar.

XVI A sōc 'lōnō, ba pōcōn daputuo sūc kōc nıre jaa na bōc ka wu di Barabası.

XVII A le a nyuoc na wa lōc taa, Pilate suor ba naa, "An le yı buorč ika n yuo kó yı, Barabası bıı Yesu, a 'lō ban buorč a Ni-iraa?"

XVIII Bojūu wu bōcōn naa ika a nyuur ban tara nı a Yesu le so ban nyuoc wu waan a wu s̄e.

XIX A Pilate na wa jāne a 'yer tōrfsu dakcō ju, a wu pōc tōn 'yer wu, "Taa ıre wa ıre a daba 'lōnō na ba maal bon jaa yele jaa ε, bojūu jāa, n din dc̄oye jān pō nı a wu yele."

XX Tıche a bçorlo nıbere nı a nıbere 'yer kó a nyuoc ika ba suor ka wu yuo Barabası bar, tı kó a Yesu.

XXI Ka a Nāa Pilate le bōo suor ba go, “A nibe banyā ayi, buor le yī buorō ika n yuo kū yī?” Ka ba 'yēr, “Barabasi.”

XXII Ka a Nāa Pilate suor ba, “Tī n i njmīne nī a 'lō yin buorō a Ni-iraa?” Ka ba jaa 'yēr, “Kpa wu a daa ju.”

XXIII Ka wu suor ba, “Bo yelbier le wu i? Bo deer le wu maal?” Tiche ka ba tāna kpēc jaa 'yēr, “Kpa wu a daa ju.”

XXIV A Pilate na wa nyē bōon ika wu kō tōc yele jaa i ε, tiche ka a nibe wilewile jaa tī gar, ka wu de kōc pēen a wu nuur a niyōc niem, tī na wu 'yēr, “Maa ba pōc a daba nyā kūn pō ε. Yin sē le a be.”

XXV Be le ka a nibe ba jaa 'mataa 'yēr, “Vē ka a wu jāi dōc a sīn nī a sī bibiir ju.”

XXVI Be le wu yuo a Barabasi kū ba. Wu vē naa ka ba fōb a Yesu tī wu de wu kū a sojası ka ban tī kpa a daa ju.

XXVII Be le ka a sojası tara a Yesu tī kpēn a nāa yir kpēs 'lō pō, tī buol a ba taaba sojası lōc taa.

XXVIII Ba yaar a wu bonsı bar tī de fuu jīε su wu,

XXIX na ba le de guor wob nāa jupilkaar su wu. Ba den dāgbal 'yōc wu a nūsōc pō, na ba gbur dumo a wu niem laara wu, “Yāan yooo, Juu nibe nāa!”

XXX Ba ma chīr nataar 'yōc wu tī de daa njmen wu a ju pō.

XXXI Ban wa la wu a nītō wa baar, ba yāan a fuu jie 'lō bar tī de a wu māe fuu su wu, na ba pāa de wu chiin ika ba tī kpa a daa ju.

XXXII Ban wa yi a sōr pō, ba nyen daba na yi Sirenı ka a wu yuor di Simon, ka ba nyōo wu fir wu ka wu tuo a Yesu daa.

XXXIII Ba tī tān jie ban būclə Gōlgōta, a par lə ika, Julaa Jie.

XXXIV Ba den tāltuo 'yōo dāa pō ika a Yesu wu nyū, tī won wa lem kaa, wu tōr bar.

XXXV Ban wa kpa wu a daa ju baar, ba pō naa a wu fōor ḥmen gbām bōon ala āsōo jaa nī na di,

XXXVI tī na ba jāne a jie pire wu.

XXXVII Ba sēb a yele 'lō jūu ban kūn wu mar a daa ju ika, NYE A YESU, A JUU NIBE NĀA.

XXXVIII Ba mī kpan nifarba ayi a dabābānsī mī ju, ka āsōo be a Yesu nūsōo jie ka āsōo mī be a wu gubaa jie.

XXXIX A bala na tala a be tōrō wu, na ba vavire jur

XL 'yere, "A fōu na 'yer ika fūn ḥmer a Nāaŋmīn puorfū yir tī de ber ata mēn, faa a fu māe. Ala i fo i naa a Nāaŋmīn Bie, wa suu a daa ju."

XLI Le nī wu ju mī le a Juu nūbe bōorlo nūberē nī a nēe wiwiilbe nī a nūberē mī laara wu,

XLII na ba 'yere, "Wu faan nūbe bamīne, tī wu kō tōo faa a wu māe e. 'Lō le i a Isīral Nāa, wu wa suu a daa ju a pōpāanyāna, ka sī sōo de wu.

XLIII Wu sōon Nāaŋmīn. Vē ka Nāaŋmīn faa wu a pōpāanyāna, bojūu wu 'yer naa ika wu i n Nāaŋmīn Bie."

XLIV Le nī wu ju mī le a nifarba ayi bala mī ban kpa gbōr wu, mī tu wu.

XLV A mōtōo na wa ara gar ju sālsōo, a wer wu jaa sōb naa tī tān a mōtōo balfū sōo.

XLVI A sőc 'lõnõ a Yesu chǖr kpẽ̄ jaa na wu 'yę̄r, "Eloı, Eloı, lama sabakatanı." A par le ika "N Nāaŋmın, n Nāaŋmın, bo le so fõn lı̄eb puor 'yō̄c ma?" *(Yiel Gān 22:1)*

XLVII A nı̄be bala na ara gbır wu, na wa wō a le wuñ 'yę̄r, ka ba 'yę̄r ika, "Elaija le wu buɔlo."

XLVIII Ajienaa ka a daba ãsuɔ̄ jo chen tı̄ 'mɔ̄o sapɔ̄ 'lɔ̄r a dāmiir amine pɔ̄, na wu char daa pɔ̄, de kɔ̄ a Yesu ika wu muɔ̄r.

XLIX Tı̄chę̄ ka bamine 'yę̄r, "Yı̄ bar a sı̄ kaara, Elaija na wa yɔ̄c wu naa bı̄."

L Be le a Yesu chǖr kpẽ̄ jaa tı̄ njmaa a vuor.

LI Ka a Nāaŋmın puorfı̄ yir pɔ̄, ban lū̄ fɔ̄baa chǖr a saaju tı̄ gbem a par. Ka a tē̄e dām, ka a kusı̄be mī njmer njmer.

LII A yar mī yuo yuor, ka a Nāaŋmın nı̄be bamine na dő̄o kpi, ję̄o.

LIII Ban wa yi a ba yar pɔ̄ a le, ka a Yesu na wa ir a kũ̄u pɔ̄ baar, ka ba pāa kpε a tě̄chę̄che pɔ̄, ka niyuɔ̄c jaa tı̄ nyę̄ ba.

LIV A sojası̄ nı̄kpẽ̄e nı̄ a bala wuñ ara nı̄ na ba pire a Yesu, nyen a wer na dām nı̄ a le jaa na i, ka dābāe kpe ba, ka ba 'yę̄r, "Yelmāe jaa le, a daba nyā in a Nāaŋmın Bie."

LV Pɔ̄c yɔ̄c mī dő̄o be a be ara teer jaa kaara, bala le dő̄o tu wu yin a Galilee na ba sõnõ wu.

LVI A pɔ̄bo banyāna pɔ̄ le Meeer na yi Magdala, nı̄ Meeer na i Jemesi nı̄ Josefov ma, nı̄ a Jebedee bibiir ma.

LVII A jääanuɔ̄r na wa ta, a taraa suɔ̄ kȭ na yi Arimatı̄ya ban buɔlo Josefı̄, wu mī dő̄o i a Yesu poturo.

LVIII Wu chen a Pilate s̄e t̄i suor a Yesu āgān.
Ka a Pilate bar s̄or ka ba yōo a Yesu kū wu.

LIX A Josefō yōon a āgān pil fōpila,

LX kul t̄i ūu a wo māe yaa paalaa pō won chū
a kōsir pō. Wu bil kōsir wa pōo a yaa nēe t̄i na
wo kul.

LXI Mēer na yi Magdala nī a Mēer āsūo ben be
jāne a yaa puor.

LXII A Chōorfō Bībir ka a wer na chaar ka a i
a Pēnfō Bībir lē, a Juu nībe bōorlo nīberē nī a
Faraseemine chen t̄i 'yer a Nākpēe Pilate,

LXIII "Nākpēe, sī le t̄ier a le a jir ḥmara 'lōnō na
dōo 'yer won dōo chene, 'Ika ber ata daar iñ le
lēb ir i vor."

LXIV A le jūu vē ka ba gu a yaa t̄i tān a ber ata
daar, ka ala ba i le ε, a wo poturbo na chen t̄i
ju a āgān a yaa pō, t̄i 'yer kū a nībe ika, 'lō le ir
a kūu pō, ka a belfō taa i deer gar a le won dōo
'yer ε."

LXV Ka a Pilate 'yer, "Yi de gugurbo ka ba t̄i gu
a yaa a le yin bōo."

LXVI Be le ba tara a gugurbo chiin ka ba t̄i bē a
yaa bōo pōo, t̄i na ba 'yōo a kōsir jāne, t̄i 'yōo ka
a gugurbo ara gu.

XXVIII

I A Pēnfō Bībir na wa baar, ka a na i a Pēnfō
diviε bio daar a wer na wa chaara wa la la la,
Mēer na yi a Magdala nī a Mēer āsūo yin chen
ika ba t̄i kaa a yaa.

II Be le ka a tēe dām kpēo jaa, ka a i Nāaŋmīn
malaka le yi a saaju suu wa bil a kōsir bar a yaa
nēe t̄i do jāne.

III A wo nie nyile saa nyürfu kaar, ka a wo bösursi pel jaa püpü.

IV Däbäɛ kpën a bala na ara kaara, ka ba gïem ara kün kaar.

V A malaka 'yer ku a pöbö, "Yı ta joro däbäɛ ε, n**ü**çön naa ika a Yesu 'lö ban kpa a daa ju le yı buörö.

VI Waa be ka ε. Wo ir naa i vor nütääa a le won döç 'yer. Yı wa muul kaa a jie won gä.

VII Yı chen föcö jaa na yı tı 'yer ku a wo poturbo, 'Wo lüeö ir a küu pö, na wo de yı nie chiine a Galilee. Be le yın tı nyü wo.' N päa 'yer ku yı."

VIII A pöbö banyäna yin a yaa par nı däbäɛ jo föcö jaa nı pöpöel chen ika ba tı 'yer ku a wo poturbo.

IX Be le ka ajienaa, ka a i Yesu le tuor puor ba, ka ba lo kpa a wo niem nyücö a wo güeε puor wo.

X Be le a Yesu 'yer ku ba, yı ta joro däbäɛ ε, "Yı tı 'yer ku a n yüer ika ba chen a Galilee, be le ban tı nyü ma."

XI A pöbö na wa chiine, a sojasi bamine na döç guro a yaa kpën a tükpüɛ pö, tı 'yer ku a Juu nübölo nüberö a le jaa na i.

XII A böorlo nüa nı a wo nüberö na wa löø taa, ba guor taa de libiyücö ku a sojasi

XIII tı na ba 'yer ku ba, "Yı 'yer ika, 'A wo poturbo le wa ju a wo ãgän a söç 'lö sün chenü gä guro.'

XIV Ala i a 'yer nyü wa lon a Näa Pilate toor pö, sün maal wo naa ka a wo pücö pel a sı ir yı yin wöm pö."

XV A sojası den a libie tı na ba ı a le ban 'yer ika ba ı. A Juu nıbe ma chene na 'yer a yele nyāna a dūna.

XVI A poturbo pie nı bõ'yen chen a Galilee a tõo 'lõ ju a Yesu na wiil ba ika ba do.

XVII Ban wa nys wu, ba gbur dumo na ba puor wu tiche ka bamune chene baala.

XVIII Ka a Yesu wa 'yer ko ba, "A n Sää den a kpäen ala a jaa na be a saaju, nı a kpäen ala a jaa na be a wer po ko ma.

XIX A le juu, yı yɔ a wer wu jaa na yı tı 'yõo paalsı ka ba wa turo ma, na yı suoro ba a Nääñmin kõo, a Sää yuor, nı a Bie yuor, nı a Nääñmin Sıe yuor 'yõo,

XX tı na yı wile ba ka ba sɔɔ de, tı turo bon jaa in 'yer ko yı. Yı bõon ika in ma ben a yı sɛ sɔɔ jaa, tı tān a wer baarfø daar."

**A Nāaŋmūn Nətur Oaalaā Gān, Burfuɔr
Birifor, Southern: A Nāaŋmūn Nətur Oaalaā Gān,
Burfuɔr New Testament**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Birifor, Southern

Contributor: Aramaic Bible Translation, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

97b1f1fe-19fd-52d9-9481-ad2a6ade2772